

TEMA NY NORDJYSK JURA-UDDANNELSE

INTERVIEW BRANCHEFORENINGENS FORMAND OM PLANERNE

FORSKNING HVAD MENER DANSKERNE EGENTLIG OM STRAF?

RETSSIKKERHED ADVOKATRÅDET VARSLER NYT PROGRAM

2

2008

Advokaten

UDGIVET AF ADVOKATSAMFUNDET

I dommerkappen?

Kristine Schmidt Usterud har afprøvet en ny, utraditionel praktikordning

LEDER Det lokale element

NOTER

UDDANNELSE Aarhus Universitet giver jura-uddannelsen internationalt tilsnit

DANSK RETSPOLITIK Forbrydelser driver strafferetten frem

BOGANMELDELSE Ny bog om virksomhedsfusioner

NYT OM NAVNE

Artikler

NYT FORSØG PÅ AT

TILTRÆKKE ADVOKATER

Risikoen for at "dumpe" efter konstitueringen i landsretten kan afskrække. Retten på Frederiksberg har succes med anderledes ordning.

SIDE 8

DOMMEREN SKAL

OGSÅ HENTE BØRN

Advokat opfordrer kollegerne til at sørge for bedre tidsplan for forhandlingen.

SIDE 12

STORE FORVENTNINGER

TIL NORDJYSKE JURISTER

Det har været svært at rekruttere advokater i yderkantsområderne. Juraens Hus i Aalborg skal gøre Nordjylland til en dynamo.

SIDE 14

"JAMEN, DET ER

JO I JYLLAND!"

Advokat fortæller om karrierespringet fra Hellerup til Nordjylland.

SIDE 18

LØVERNES KONGE BRØLER

Lars Svenning Andersen, brancheforeningens ny formand, fortæller om planerne.

SIDE 22

Retspolitik

NY AFHANDLING

OM DANSKERNES

SYN PÅ STRAF

Borgerne tager udgangspunkt i gerningsmanden, ikke så meget i forbrydelsen.

SIDE 28

ADVOKATRÅDET BAG

NYT PROGRAM

Rådets lovudvalg skal se på retssikkerhed. Ny serie i Advokaten.

SIDE 32

BØRNENE SKAL HØRES

Den ny lov om forældremyndighed inddrager børnene i højere grad. Ikke uden vanskeligheder.

SIDE 34

NÅR EN ADVOKAT

BLIVER INHABIL

Jyllands-Postens redaktør kritiserer advokat.

SIDE 38

BRUD PÅ EU'S

UDBUDSREGLER

Hvis en kontrakt er indgået i strid med udbudsreglerne, kan kontrakten i visse tilfælde ophæves.

SIDE 42

Fagligt

ADVOKATFORENING

BYGGER BRO

Integrationen omkring Øresund byder på masser af juridiske problemer.

SIDE 48

LOV OM FORÆLDELSE

PÅVIRKER ADVOKATER

Det er klogt at tjekke forsikringen efter de nye regler.

SIDE 52

ADVOKATEN 87. ÅRGANG

SIDE 5

SIDE 6

SIDE 26

SIDE 40

SIDE 44

SIDE 54

DIREKTE KOMMUNIKATIONSORGAN for ca. 5.300 advokater og advokatfuldmægtige. Bladet tilgår endvidere Folketinget, domstolene, anklagemyndigheden, centraladministrationen og en række abonnenter fra det private erhvervsliv.

UDGIVER/REDAKTION: ADVOKATRÅDET

Kronprinsessegade 28

1306 København K

Telefon 33 96 97 98

Fax 33 36 97 50

samfund@advokatsamfundet.dk

www.advokatsamfundet.dk

REDAKTIONSPANEL

Morten Broberg, lektor, Københavns Universitet og projektforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier

Ole Dybdahl, landsdommer, København

Thomas Elholm, lektor, Syddansk Universitet

Carsten Fode, advokat

Henrik Stagetorn, advokat

Arne Gram, vicepolitidirektør, Fyns Politi

Lars Hjortnæs, afdelingschef, Justitsministeriet

Trine Binett Jørgensen, advokat

Allan Ohms, advokat

Birgitte Kofod Olsen, afdelingsleder,

Institut for Menneskerettigheder

Peter Pagh, professor, dr.jur.,

Københavns Universitet

Karsten Havkrog Pedersen, advokat

Birgitte Holmberg Pedersen, retspræsident,

Helsingør

Lars Lindencrone Petersen, advokat

Hellen Thorup, advokat

Peter Volkers, advokat

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR: Henrik Rothe

hro@advokatsamfundet.dk

REDAKTØR: Rasmus Lindboe

rli@advokatsamfundet.dk

REDAKTIONEL SEKRETÆR: Bente Busck

bbu@advokatsamfundet.dk

ANNONCER: JUNGERSTED MEDIA

Frederiksberg Runddel 1

2000 Frederiksberg

Telefon 33 22 20 20

E-mail: info@jungersted.com

www.jungersted.com

LAYOUT: Adman Kommunikation ApS

Stuistræde 14A

1455 København K

Telefon 33 77 42 00

info@ad-man.dk

TRYK: Jørn Thomsen Offset

Essen 22

6000 Kolding

Telefon 76 37 60 00

jto@jto.dk

Advokaten er tilmeldt Dansk Oplagskontrol

Artikler bragt i Advokaten bliver som hovedregel offentliggjort på Advokatsamfundets hjemmeside og Advokatnet.

Signede artikler dækker ikke nødvendigvis redaktionens opfattelse. Redaktionen hæfter ikke for artikelmanuskripter, som er blevet tilsendt uopfordret.

For enkelte illustrationer i dette blad har det været umuligt at finde frem til eller komme i kontakt med den retmæssige indehaver af ophavsrettighederne. Såfremt redaktionen på denne måde måtte have krænkelse af ophavsretten, er dette sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil selvfølgelig blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelsen i forvejen.

MEDLEM AF DANSK FAGPRESSE

ISSN 0100007-5616

ISSN 1901-4546 (online)

Gratis Formuemagasin

Aktuelt magasin om investering og formuepleje

Interesserer De Dem for investering og formuepleje? Nu har De muligheden for at modtage Formuemagasinet gratis i et år. I Formuemagasinet kan De læse artikler og analyser om investering og formuepleje – herunder viden om muligheder i investeringsjunglen, faldgruber på finansmarkederne, skatteoptimering og meget mere. Magasinet udkommer hvert kvartal og Deres abonnement ophører automatisk efter et år. Tilmeld Dem på www.formuemagasin.dk, hvis De ønsker at modtage Formuemagasinet gratis i et år.

Formuepleje A/S er Danmarks største uafhængige investeringshus med kontorer i Århus og København. Samlet forvalter vi 65 mia. kr. for 18.000 aktionærer gennem syv børsnoterede Formueplejeselskaber.

Vi har 20 års erfaring med investering efter Nobelprisbelønnede Investeringsmodeller og vores ældste selskab, Formuepleje Safe A/S, har siden 1988 skabt afkast på 1.500%, eller 15% om året i gennemsnit. En investering på 1 mio. kr. i 1988 er således vokset til 16 mio. kr.

Tegn gratis abonnement på www.formuemagasin.dk eller ring 87 46 49 00

FORMUE PLEJE

**UNIK
ADVOSYS**

ENESTÅENDE SOFTWARE
– ADVOKATSYSTEM

Enhver virksomhed har brug for et intelligent og unikt styringssystem.

UNIK ADVOSYS giver nu advokaterne et nyt redskab til individuel ledelsesinformation.

Nøglen til intelligent styring af din virksomhed...

FÅ OVERBLIK OVER DINE NØGLETAL – MED ET ENKELT KLIK

Unik System Design har designet et unikt styringsredskab til UNIK Advosys: Key Performance Indicators eller KPI... Systemet er det seneste inden for business intelligence og er et effektivt og fleksibelt ledelsesværktøj.

Det er en kendsgerning, at nøgletal er vejen til en velafbalanceret virksomhed. Med KPI kan du organisere, identificere og prioritere dine nøgletal således, at du kan få de rette informationer på rette tid. Det er enkel og målrettet videndeling.

*Kontakt os... og lad os give dig
en orientering om KPI, tilpasset
netop din virksomhed.*

*Følg din virksomheds kurs
hver dag. Det effektive
KPI speedometer opdaterer
selv dine daglige nøgletal
– så er du orienteret...*

*Få lynhurtigt overblik
over dit dækningsbidrag
og dermed muligheden for
prioritering og omstrukturer-
ing af dine ressourcer.*

BOULEVARDEN 19E
7100 VEJLE
LERSØ PARKALLÉ 101
2100 KØBENHAVN Ø
TLF. 76 42 11 00
WWW.UNIK.DK

UNIK SYSTEM DESIGN AS
– målrettet og logisk software

Det lokale element

PÅ DET SIDSTE ADVOKATMØDE i Kolding var der en kredsformand, som foreslog, at Advokatmødet skulle vedtage en henstilling til Advokatrådet om at arbejde for nedlæggelsen af advokat-kredsene. Argumentet var, at der kun ville være nogle få opgaver tilbage i kredsene – opgaver som lige så vel kunne placeres i andet regi. Forslaget blev ikke vedtaget, hvilket var meget heldigt, for det forslag til ny vedtægt, som rådet snart vil præsentere på et ekstraordinært advokatomøde, bygger på den stik modsatte tankegang – nemlig at styrke det lokale element og dets indflydelse på fremtidens advokatsamfund. Dermed rykkes beslutningerne og indflydelsen tættere på den enkelte advokat.

Advokatrådets udgangspunkt for overvejelserne om fremtidens struktur har været den ganske klare tilkendegivelse, vi fik på Advokatmødet om, at Advokatsamfundet skulle holde fast i princippet om, at samfundet består af alle advokater, og at princippet om en mand en stemme derfor ikke kan fraviges. Samtidig har vi fået mange tilkendegivelser om, at det ville være bekymrende, hvis både valghandlinger, tilsynsopgaver og behandling af klagesager mistede den lokale forankring, som er med til at sikre bredde og engagement i opgaveløsningen. Rådet deler disse synspunkter og har søgt at imødegå bekymringerne i den model, der nu arbejdes med.

Advokatrådet forestiller sig, at fremtidens kredsstruktur skal bygges op om nogle kredse, hvis geografiske grænser følger retskredsstrukturen. Fremtidens kredse skal være større, og mange vil komme til at bestå af flere retskredse, men der vil blive taget udgangspunkt i, at en kreds også skal have en "naturlig" geografisk afgrænsning.

Fremtidens kredse får mange meget vigtige opgaver.

Først og fremmest vil kredsmoderne blive fastholdt som valgforum til kredsbestyrelser, Advokatnævnet og Advokatrådet.

Som det fremgik af sidste nummer af Advokaten, skal kredsene imidlertid også i fremtiden deltage i behandlingen af klagesager. Den indflydelse kredsene får på praksis, bliver ikke mindre end nu – måske snarere tværtimod. For i fremtiden vil kredsene blive bedt om at forholde sig til de vanskeligste sager og sager, som forudsætter indsigt i den praktiske drift af advokatvirksomhed. I særligt principielle sager kan nævnet vælge at indhente en udtalelse fra flere eller alle kredsene.

Kredsene vil også komme til at spille en vigtig opgave i det tilsyn, Advokatrådet skal udøve. Det kommer både til at dreje sig om konkrete opgaver, som kollegiale samtaler, men derudover skal kredsbestyrelserne være organisationens lokale tillidsrepræsentanter, som med lokalkendskabet som afsæt, søger at forebygge problemer eller at løse problemer, som kan skade standens omdømme.

Advokatrådet skal stadig have en tæt dialog med domstolene for at sikre klienternes adgang til domstolene og dermed også om advokatens stilling i retsplejen.

På centralt hold vil Advokatrådet stadig have kontaktudvalg med de overordnede retter og Dommerforeningen, men med den nye retskredsstruktur og den nye opgavefordeling, hvor meget lægges ud til byretterne, er det også vigtigt med en lokal kontakt. Derfor vil den nye vedtægt indeholde et forslag om, at der i alle advokatkrede udpeges en lokalrepræsentant, som repræsenterer alle retskredsens advokater i forhold til den lokale byret.

De nye kredsbestyrelser, lokalrepræsentanterne, advokatmedlemmerne af nævnet og medlemmerne af Advokatrådet udgør tilsammen "Fællessamlingen".

Fællessamlingen skal efter de tanker, vi arbejder med i rådet, mødes mindst en gang årligt for at drøfte emner af fælles interesse inden for Advokatsamfundets formål. Det kan være de advokatetiske regler, nævnspødsal, rådets praksis på forskellige tilsynsområder, spørgsmål om advokatens stilling i retsplejen eller spørgsmål af mere generel retssikkerhedsmæssig karakter. Det er også den foreløbige tanke at tillægge Fællessamlingen en væsentlig indflydelse på Advokatsamfundets budget og vedtægt.

I den nye vedtægt vil rådet foreslå at tillægge de lokalt valgte repræsentanter en større indflydelse end nogen sinde før. Hermed vil kredsmoderne kunne fastholdes som det centrale forum, ikke blot for valghandlinger, men også for drøftelser af spørgsmål, som berører enhver advokat. Det gør vi for at flytte beslutningerne så tæt ud på den enkelte advokat som muligt, hvilket er både naturligt og nødvendigt i en organisation, som består af alle advokater med beskikkelse.

AF SYS ROVSING, FORMAND FOR ADVOKATRÅDET

Advokatafsnittet på hjemmesiden

I Advokaten nr. 1/2008 skrev vi, at det nye afsnit på hjemmesiden udelukkende var for advokater. Vi har revurderet dette og besluttet, at også advokatfuldmægtige og ansatte, som advokatfirmaet vil autorisere til det, kan få adgang. For at få adgang

til det lukkede afsnit skal man bruge den e-mail-adresse, som er registreret hos Advokatsamfundet og et selvvalgt password. Har man ikke et sådant, kan man få det via www.advokatsamfundet.dk under "login for advokater".

Gratis kurser om lejeret og boligforhold

Grundejernes Investeringsfond (GI) tilbyder gratis kurser om alt fra juridiske og praktiske lejeretlige emner til orientering om lån, bindingskonti og boliglovgivningen. GI er en institution nedsat af Folketinget med det formål at sikre bedre boliger.

Deltagerne på fondens kurser er ofte ejere eller administratorer af udlejningsejendomme, jurister eller ejendomsmæglere. Interesserede kan hente mere information på hjemmesiden www.gi.dk, hvor det også er muligt at tilmelde sig kurserne.

Konkurrencestyrelsen bag hotline

Konkurrencestyrelsen åbner nu en telefonisk hotline, hvor styrelsens medarbejdere sidder klar til at besvare spørgsmål om konkurrenceloven. Det kan f.eks. være spørgsmål om, hvad der er tilladt, og hvad der er ulovligt ifølge konkurrenceloven.

Den telefoniske hotline har åbent hver hverdag mellem 9 og 12. Styrelsens service er møntet på både virksomheder og brancheorganisationer. Telefonnummeret er 72268197.

Kina ændrer på dødsstraffens form

Kina, som står for ca. 80 procent af henrettelserne i verden, vil ændre sin dødsstraf fra skydning til giftsprøjter, oplyser vicepræsident Jiang Xingchang fra Kinas højesteret ifølge nyhedsbureauet Associated Press.

I dag benytter halvdelen af de 404 kinesiske landsretter, som står for henrettelserne, giftsprøjter. Og fremover skal alle landsretterne altså erstatte skydning med giftsprøjte, oplyser vicepræsidenten fra den kinesiske højesteret.

Kina gennemgår en reform af landets retsvæsen efter vedvarende international kritik. I november, 2005, fik højesteret således alene mulighed for at godkende alle dødsdomme. Tidligere havde retterne i provinsen også ret til at fuldbyrde en dødsdom. I Kina er det ikke alene voldelige forbrydelser, der kan føre til dødsstraf. Også f.eks. bedrageri kan føre til en dødsstraf.

Standardgarantitekst for handel med fast ejendom

Finansrådet, Dansk Ejendomsmæglerforening (DE), Realkreditrådet og Advokatrådet har i samarbejde udarbejdet en standardgarantitekst til brug ved garantistillelse for restkøbesummen i kontanthandel med eksisterende, fast ejendom.

Garantiteksten er udarbejdet på baggrund af bekendtgørelse nr. 164 af 22. februar 2007 om ansvar, garantistillelse og behandling af deponerede midler mv., hvorefter en standardgaranti udarbejdet af de ovennævnte organisationer skal benyttes, såfremt sælger stiller krav om garanti for restkøbesummen. Bekendtgørelsen fastslår endvidere, at garantitek-

sten skal anvendes ved handel med ejerbolig, og kun kan fraviges, hvis køber i købsaftalen modtager udtrykkelig og specificeret information om, at garantien indeholder fravigelser fra de sædvanlige vilkår.

Den nye standardgarantitekst skulle således give en højere grad af forbrugerbeskyttelse for køberne og fjerne nogle af de for parterne praktiske uenssigtmæssigheder i handlen med fast ejendom.

Garantiteksten findes på Advokatsamfundets hjemmeside: www.advokatsamfundet.dk

Vi samler ...

... din viden

EDB Gruppen - 360° it.

Kontakt

Lotte Juul
Key Account Manager
telefon 87 45 26 04
e-mail lju@edbgruppen.dk

Dorte Baltzer Johannessen
Produktchef
telefon 44 74 76 28
e-mail dbj@edbgruppen.dk

Ian Bendtsen
Seniorrådgiver
telefon 87 45 27 63
e-mail iab@edbgruppen.dk

Mere information

Læs mere på www.edbgruppen.dk.

Adding value to business

SUCCES MED AT LADE ADVOKATER SNUSE TIL DOMSTOLE

En håndfuld advokater fra Kammeradvokaten har det seneste halve år været 'føl' hos dommerne i Retten på Frederiksberg. Det har været så stor en succes, at ordningen nu bliver permanent.

DEN FØRSTE DAG, Kristine Schmidt Usterud var i "praktik" som dommer i Retten på Frederiksberg, stod en mand i anklageskranken.

Han havde fremsat trusler og i sit stille sind tænkte hun: Gad vide om han bliver kendt skyldig?

Normalt sidder Kristine Schmidt Usterud med civilretlige sager hos Kammeradvokaten / Advokatfirmaet Poul Schmith, så strafferetten lå mentalt langt væk for hende. Men ikke for dommeren og domsmændene.

Det var første – men bestemt ikke sidste gang – hun i de kommende dage fik øjnene op for, hvor bredt funderede, dommere skal være.

- Jeg så, hvor meget det egentlig kræver at være dommer. Hvor meget, de skal sætte sig ind i. De skal virkelig favne bredt, siger Kristine Schmidt Usterud.

Hun er en af de tre advokater fra Kammeradvokaten, der har været i en slags praktik som dommer i Retten på Frederiksberg. I løbet af en uge har hun observeret, hvad der sker i en byretsdommers hverdag. Hun har lyttet med, når domsmændene voterede, fået indsigt i dommerens tanker bag en dom og lyttet med på telefonmøder.

- Det var spændende at få et indblik i domstolens arbejde og se, hvad der sker, når sagen er færdig i retssalen. Dommernes arbejde er meget anderledes, end hvad jeg er vant til, fortæller Kristine Schmidt Usterud.

Hendes arbejdsdag går oftest med at forberede retssager, skrive processkrifter, gennemgå modpartens argumenter og møde i retten. Hos Kammeradvokaten arbejder juristerne med samme specialer i grupper – og sådan er det ikke for en byretsdommer.

- Man må virkelig tage hatten af for dommerne. De skal kunne sætte sig ind i alle sagsområder.

Det er ikke bare sådan lilliige. Det gælder især med domstolsreformen, hvor byretterne har fået en del sager, de ikke har haft før. Det

kan man godt blive imponeret af. Dommerne har fået deres sag for. Forstået på den positive måde, siger hun.

Ideen med føl-ordningen kom fra Torben Goldin, som er retspræsident i Retten på Frederiksberg. Tanken fik han i erkendelse af, hvor dårlige domstolene er til at tiltrække nok advokater udefra.

- Vi bliver beskyldt for indavl og det er en korrekt beskyldning. Det er næsten umuligt at drive kvalificerede advokater ind i dommerstanden. Dels fordi de får en betragtelig indtægtsnedgang. Dels fordi de har nogle fordomme om, hvad vi går og laver, som ikke holder stik. Dels fordi det ikke er særlig rart at blive vurderet som ukvalificeret efter at være blevet prøvet i landsretten, siger han.

NYE OPGAVER

Fremover vil der komme flere byretsdommere og færre landsretsdommere som følge af domstolsreformen. Den betyder også, at byretsdommerne står over for nye og større opgaver.

Blandt meget andet skal alle sager som udgangspunkt anlægges her i første instans. Retskredsene er også blevet større – og færre – og betyder, at mindst seks-otte dommere er nødvendige i hver af de 24 nye retskredse.

Derfor skal der i de kommende år ansættes mange nye byretsdommere og visionen er her – ligesom i landsretterne og højesteret, at dommernes baggrund skal være mere mangfoldig.

Direktør Adam Wolf fra Domstolsstyrelsen kalder initiativet fra Retten på Frederiksberg som "rigtig godt".

- Vi har brug for at åbne domstolene op – blandt andet så vi kan rekruttere de bedste, siger han.

Allerede for otte år siden var problemet med dommernes manglende erhvervs erfaring så presserende, at en anden reform af domstolens arbejde tog det med i teksten.

Blandt andet blev der i formuleringerne lagt vægt på, at en dommer selvfølgelig skulle ansættes ud fra vedkommendes juridiske og personlige egenskaber, men der skulle også lægges vægt på personens erhvervs erfaring, så der kom mere mangfoldighed ind blandt dommerne.

Siden da er det gået fremad. Langsomt fremad.

Uden præcist at opgøre statistik over dommernes erhvervs erfaring, viser det samlede billede, at dommere med advokat-baggrund stadig er i mindretal. Flertallet af dem, der bliver udnævnt til byretsdommere, har hele eller størstedelen af deres baggrund i domstolssystemet, viser tal fra Dommerudnævnelsesrådets årsberetning.

Sidste år nedsatte Domstolsstyrelsens direktør Adam Wolf så et visionsudvalg, der skulle se nærmere på dommernes karrierestruktur.

Rapporten er besk læsning. Mellem linjerne står, at der er tale om et stivnet system med forældede traditioner.

For der er stor divergens mellem det nuværende rekrutteringsmønster og karrierestruktur i domstolene og så det, potentielle ansatte efterspørger.

Rapporten bygger blandt andet på en spørgeundersøgelse fra Rambøll Management blandt jurastuderende, nyere juridiske kandidater, nuværende og tidligere domstolsjurister

De adspurgte lægger for eksempel stor vægt på livslang læring og personlig udvik-

Retten på Frederiksberg udvider nu ordningen, så advokater fra andre kontorer end Kammeradvokaten kan komme i "praktik". Interesserede kan kontakte domstolens præsident, Torben Goldin, eller sekretariatschef Ulla Otken på 38145400.

ling, men det er ikke noget, de forbinder med domstolssystemet.

Et eksempel er de jurister i domstolssystemet, der gerne vil være, men ikke bliver udnævnt til, dommere.

Forklaringen ligger selvfølgelig lige for: der er flere fuldmægtige og retsassessorer, end der er dommerstillinger, og det hjælper slet ikke de mange håbefulde inden for systemet, at der også er et ønske om at rekruttere jurister udefra. Der er ingen naturlige stillinger udenfor til de uheldige, og udviklingsmulighederne inden for murene er udtømte, og så ender de med at blive låst fast i deres stilling.

Dertil kommer, at kravene til udnævnelsen af dommere i vidt omfang er uigennemskuelige. Den står og falder stort set på en udtalelse efter en ni-måneders konstituering ved en af landsretterne. Og ét er, at man ikke bliver udnævnt til dommer. Noget andet er, at det sjældent er kvalificerende at søge en stilling med dét stempel på papirerne.

ANBEFALER GENNEMSIGTIGHED

Så der er god grund til at få ændret systemet.

Ligesom alle andre steder i samfundet skal domstolene konkurrere om de bedst egnede medarbejdere – herunder kandidater fra de små ungdomsårgange.

Det er kandidater, der stiller store krav til både arbejdspladsen og til at udvikle sig fagligt og personligt hele livet igennem, og

som nærer en dyb modvilje mod at “gro fast”. De er bevidste om deres egen markedsværdi, både fagligt og økonomisk.

Derfor står domstolene med lidt af en udfordring foran sig. Både hvad angår de jurister, som er inde i systemet, og de jurister, som gerne skulle tiltrækkes udefra.

Udvalgets medlemmer lægger i det hele taget vægt på, at dommerne skal udvikle sig hele livet for at kunne følge med i den udvikling, som foregår uden for murene.

Blandt andet bør der stræbes efter, at jurister kan gå “ind og ud” af domstolene for at sikre en bredere rekruttering. Og udvalget anbefaler, at domstolene udbyder en “retsvæsenets grunduddannelse”, som vil være en naturlig indgang til at blive domstolsjurist, men også vil kunne bruges på en karriere som advokat, anklager eller i Justitsministeriet.

- Vi har taget en række initiativer og vil arbejde på at få mange af anbefalingerne fra Visionsudvalget ført ud i livet, siger Adam Wolf.

DE GØR DET IGEN

Det var med nogle af disse tanker i baghovedet, at Torben Goldin besluttede sig for at åbne retten for jurister, der havde lyst til at snuse til dommer-faget i en kort og uforpligtende periode. Han har selv gået den slagne vej gennem det offentlige dommerudnævnelsessystem. Næsten. I en periode arbejdede han som rådgiver for Danida i Mozambique.

- Jeg synes, de bedste dommere har meget livkundskab og erhvervserfaring, siger han.

Så han kontaktede sin gode ven Benedicte Galbo, partner i Kammeradvokaten / Poul Schmith. Hun var med på ideen.

- Vi har i firmaet et meget stort antal retssager. Vi er derfor i sagens natur meget interesserede i at forstå, hvordan domstolene

fungerer i videste forstand. Vi skønnede, at Torben Goldins idé om at udstationere nogle advokater ved retten på Frederiksberg ville give os en mulighed for at fremme denne forståelse, siger hun.

Muligheden blev taget op på et morgenmøde og en del advokater sagde, at de var interesserede. Tre advokater kom af sted – svarende til det, retten tilbød.

Og tilbagemeldingerne har været positive.

- Tilbagemeldingerne fra de tre advokater var, at de havde haft en meget interessant og lærerig uge. De havde fået et indblik i dommernes arbejdsvilkår, og også indsigt i, hvordan en sag tager – eller kan tage – sig ud fra den anden side, siger hun.

Da mange andre advokater hos Kammeradvokaten / Advokatfirmaet Poul Schmith stadig er interesserede i at komme af sted, vil firmaet forsøge at få flere med, når og hvis muligheden byder sig.

Og det gør den. For retspræsident Torben Goldin har besluttet sig for at gøre forsøget permanent i de fredede retslokaler fra 1921.

- Det har været en succes. Så det gør vi, siger han.

SKYLDIG

Kristine Schmidt Usterud er ikke helt sikker på, om hun kan se sig selv som dommer.

- Ikke lige nu, siger hun og fortsætter: - Man skal aldrig afskære sig fra andre muligheder, men lige nu er jeg glad for at være hvor jeg er. Og hvis jeg virkelig skal få en fornemmelse for, hvordan det er, så skal jeg nok prøve en konstituering som dommer i landsretten i længere tid. Som observatør sad jeg jo ikke og traf afgørelser. Men man skal jo være åben, så det var da også for at se om det kunne vække min interesse.

Og manden med truslerne?

Han blev kendt skyldig.

ADVOKATER SKAL TAGE ANSVAR FOR PLANLÆGNINGEN

Advokater må være mere bevidste om, at de bærer et medansvar for, at domstolene fungerer – både som serviceorgan, men også som arbejdsplads. Det mener en advokat på baggrund af erfaringer fra Østre Landsret.

EFTER EN INSPIRERENDE advokatkonstitution i Østre Landsret vil jeg supplere Torben Steffensens indlæg “Opsang til procesadvokater” i Advokaten 7/2006 (som kan læses på www.advokatsamfundet.dk) med enkelte bemærkninger vedrørende den tidsmæssige tilrettelæggelse af hovedforhandlingen. Den er jo kronen på værket, hvor måske flere års arbejde med en sag når sin kulmination.

En tidsplan for hovedforhandlingens afvikling (og overholdelse heraf) er måske af mindre betydning for advokaten, der (selvfølgelig) har klientens interesser i fokus og ikke har noget mod at springe en pause over, holde kort frokostpause eller procedere efter kl. 15.00. Som central aktør i processen bør man som advokat imidlertid være opmærksom på, at retsarbejdet indgår i en

almindelig hverdag for dommerne, der ofte sidder fire ud af ugens fem dage i retten og i øvrigt har andre gøremål end at deltage i hovedforhandlingen, f.eks. forberedelse af kommende sager, votering og koncipering (nedskrivning af domme, red.), litteraturstudier og behandling af kæresager. Tilmed har selv dommere et privatliv med trivielle forpligtelser, når arbejdsdagen rinder ud.

Mit ærinde med dette indlæg er at gøre opmærksom på, at det ikke er tilfældigt, når der stilles krav om en gennemtænkt tidsplan for hovedforhandlingens forløb, jf. pkt. D.5. i Vejledning om behandling af civile sager ved landsretterne.

DET KOLLEGIALE ASPEKT

Tidsplaner, der ikke er realistiske eller ikke

overholdes, får indflydelse på rettens øvrige arbejde, og der er derfor – om end mere indirekte – også et kollegialt aspekt i at udarbejde realistiske tidsplaner. Dette kommer vel tydeligst til udtryk, hvis en berammet eftermiddagssag påvirkes af formiddagssagen, eller hvis en planlagt drøftelse af en kæresag, som parter og advokater tørster efter at få afgjort, må udskydes.

Dertil kommer, at vidner har en berettiget forventning om ikke at tilbringe timer med at vente – i værste fald blot for at få at vide, at deres forklaring skal afgives en helt anden dag.

FALDGRUBER

Dommere går til sagerne på forskellige måder. De fleste advokater vil nikke genkendende til, at retsledelsens form og stil varierer. Formelle spørgsmål kan tillægges forskellig vægt, og spørgelysten kan være vidt forskellig. Det kan vanskeliggøre selv den bedste planlægning.

Men jeg kan pege på i hvert fald fire faldgruber, som vi på “advokat-siden” har indflydelse på.

1) Undervurdering af forelæggelsens tidsmæssige udstrækning.

I ankesager oplæses den indankede dom typisk ikke, men eftersom en del byretsdomme er affattet uden fuldstændig sagsfremstilling, vil der ofte være et vist behov for indføring i sagens centrale dokumenter.

2) Undervurdering af vidneforklaringers varighed.

Erfaringsmæssigt tager selv få spørgsmål tid. Tidligere afgivne forklaringer dokumenteres typisk, og der skal tages højde herfor ved planlægningen, da den samlede genafhøring efter min vurdering ofte er ligeså tidskrævende som afhøringen for byretten.

3) Manglende koordination.

I nogle sager har jeg oplevet, at der ikke er en fælles forståelse af, hvor meget af ekstrakten, der skal dokumenteres. Et andet problem har været, at den ene advokat forventer at stille et enkelt spørgsmål til et vidne, mens den anden advokat vil

stille tyve spørgsmål. Eller der er tale om nye vidner, hvor afhøringstemaet er helt ukendt for den advokat, der konciperer tidsplanen. I disse situationer kan tidsplanen skride ganske meget.

4) Manglende forståelse for eller kendskab til dommernes arbejdsdag.

Sæt tid af til korte pauser. De er nødvendige for bl.a. mentalt at kapere det ofte komplekse materiale, der præsenteres. Respekter frokostpausens længde på ca. en time. Den bruges ikke alene til frokost, men også til at løse andre opgaver eller indhente en forsinket tidsplan. Min rekord i "kort frokost" er på fem minutter, da en langstrakt formiddagssag ikke skulle gå ud over parterne i eftermiddags-sagen. Landsretten skulle også gerne af disse parter opleves som en seriøs og serviceminded institution. Til gengæld blev en kæresag ikke behandlet...

Hovedforhandlingen slutter ca. kl. 15.00. Sagen slutter jo ikke for dommerne, når udmattede advokater folder papirerne sammen. Der skal voteses, og i nogle til-

fælde kan retten komme med en mundtlig tilkendegivelse. Hvis tidsplanen skrider, risikerer man, at voteringen ikke kan gennemføres med det samme. Nuancer i vidneforklaringer og procedurer risikerer at fortone sig, hvis voteringen sker længe efter hovedforhandlingens afslutning.

VORES ANSVAR

De fleste sager berammes telefonisk af rettens kontorphersonale. De tider, hvor en retsformand på ordinær ret kunne stille spørgsmål til advokaterne og efter sagens tykkelse bogstavelig talt danne sig et førstehåndsindtryk af tidsforbruget, er generelt forbi. Grundlaget er advokaternes skøn over tidsforbruget. Ansvar et påhviler begge parter advokater.

Domstolene er og skal være serviceorganer, men vi har som advokater et medansvar for, at domstolene fungerer, og for at personalets hverdag hænger sammen. En realistisk tidsplan kan være vanskelig at lave, men den er et helt nødvendigt redskab i denne sammenhæng. Vejledningen findes. Brug den.

NY JURA-UDDANNELSE I UNIKT SAMSPIL MED ERHVERVSLIV

Sjældent har jurister været så efterspurgte som i Nordjylland, og sjældent har en ny uddannelse fået så meget opbakning fra lokale partnere, som det netop indviede Juraens Hus i Aalborg. Forventningerne er enorme til uddannelsens betydning for regionen.

EN FREDAGSBAR HVOR FADØLLEN flyder i stride strømme. Legater, priser og sponsorstøtte til specialer. Studiejobs en masse. Det er, hvad der venter de studerende i det nyligt indviede Juraens Hus, hvis Aalborgs advokatforening får magt, som den har agt. Byen fik i september den første almindelige jura-uddannelse, og de første 115 jura-studerende er eftertragtede i regionen.

- Worst case er, at jura i Aalborg bliver et hensygnende studie for dem, der ikke kan komme ind i København og Århus. Det vil vi gøre alt, hvad der står i vores magt, for ikke sker, siger Finn Bødstrup, der er formand for Aalborg Advokatforening.

Han har blandt andet fået foreningens medlemmer til at give håndslag på, at de vil oprette alle de studiejob, de kan, til de nye studerende.

- Unge fra Holstebro og Struer skal tage til Aalborg i stedet for Århus, fordi der er gang i den her, og fordi de får nogle helt andre muligheder for at få fingrene i faget under deres uddannelse, siger Finn Bødstrup.

Juraens Hus hejste for et par uger siden flaget

over den firkantede rødstensbygning og indviede officielt bygningerne og uddannelsen.

- Når vi gør status om fem år, vil vi se, at uddannelsen har et unikt samarbejde med advokater på stedet, politiet, domstolene, regionen og kommunerne, spår professor Erik Werlauff, studieleder på jura.

I husets store vandrehal, hvor nye grå chaiselonger og røde fat-boy sækkestole er klar til at tage imod de ombejlede studerende, er der endnu god plads. Men i løbet af de første fem år bliver det nødvendigt at udvide, forudser lederne.

- Mange eksterne undervisere har meldt sig. Vi vil meget gerne have input fra dem, der har fingeren på pulsen, så uddannelsens indhold ikke kun defineres bag skrivebordet. Og det glæder mig, at de studerende har gode afsætningskanaler for deres arbejde og job.

Erik Werlauff er ikke spor bekymret over, at det entusiastiske bagland skal anfægte den akademiske frihed.

- Det er vigtigt at pointere, at samarbejdspar-

terne ikke bestemmer indholdet. Det bygger udelukkende på en akademisk og videnskabelig vurdering, men de hjælper os med at holde fingeren på pulsen, så vi ved, hvad der er brug for, siger Erik Werlauff.

MASSER AF ARBEJDE NORDPÅ

Og baglandet har grund til at glædes. For juristmanglen trykker i Nordjylland.

- Søger vi en rutineret advokat, og er vi ligefrem så dumdristige, at vi skriver *med*

møderet for landsretten, så får vi nul til en kvalificeret ansøgning. Er vi heldige, kan vi hugge en fra de andre advokatfirmaer heroppe. Men det bliver vi jo ikke fede af i længden, konstaterer formand Finn Bødstrup.

Han vurderer, at der er omkring 200 advokater i Nordjylland – fortrinsvis koncentreret omkring Aalborg, hvor de første hundrede arbejder.

- Der er langt geografisk og mentalt til Aalborg. Og endnu længere til Skagen, Hjørring

og Frederikshavn. Får vi endelig interesseret en nyuddannet fra Århus, ja så vil kæresten ikke flytte herop. Med Juraens Hus håber vi jo på, at de bliver heroppe, så vi kan tiltrække et større og mere kvalificeret ansøgerfelt, og at de finder en sød Aalborg-kæreste, nu de er her, siger Finn Bødstrup.

Advokat Karsten Madsen arbejder i Frederikshavn som partner i Nordjyllands største advokatfirma, Hjulmand og Kaptajn, der har 37 jurister fordelt i Aalborg, Frederikshavn, >

> Sæby, Hjørring og Skagen. Han sidder i firmaets ansættelsesudvalg.

- Vi kan mærke, at Nordjylland er et udkantsområde i forhold til Århus og Trekantsområdet. Det går med Aalborg, det er straks meget værre med Skagen. Vi er hele tiden på udkig efter talenter. Dem findes der mange af, det er bare svært at hente dem herop, beklager Karsten Madsen.

Branchen har nok af arbejde, og Hjulmand og Kaptajn siger meget nødig nej til en kunde, så den logiske konsekvens er, at juristerne arbejder mere. I øjeblikket møder Karsten Madsen klokken seks om morgenen for at få noget fra hånden, inden dagens møder går i gang. En arbejdsuge på 60 timer er normalen.

- Børnene er vant til, at jeg sidder med min pc. Selv om jeg nok altid vil arbejde meget, ville jeg gerne rekruttere flere medarbejdere, så jeg kan gå lidt ned i tid. Du kan godt arbejde hårdt i en periode, men det gider man ikke blive ved med i længere

tid. Nu dyrker jeg lidt sport, og når du er i fysisk form, overkommer du mere, konstaterer han.

Firmaet er helt holdt op med at slå stillinger op i Skagen, fordi det traditionelt har vist sig at være meget svært. Til en stilling i landets nordligste by, rekrutterede de en jurist internt. Gennem motivation, som Karsten Madsen udtrykker det.

- Vi er begejstrede for Juraens Hus og stiller undervisere til rådighed. Det bliver lettere for firmaet at spotte talenter og hente dem hertil. Det glæder vi os meget til.

INKASSO PÅ TREDJE ÅR

På fuldmægtig Christian Løth Mortensens lille kontor står chokolade, vin og koncertbilletter til Big Fat Snake. Dagen forinden bestod han advokat-eksamen.

Han er tredjeårs-fuldmægtig i Henrik Christensen og Partnere, der er et stort advokatfirma efter aalborgensiske forhold. Firmaet har søgt efter flere fuldmægtige,

men har indtil videre ikke fået kvalificerede ansøgere.

- Mit navn står stadig nederst på dørskiltet og på brevpapiret. Det bevirker, at opgaver, som typisk ville være faldet nedad til en yngre fuldmægtig, i stedet lander på mit bord. Så inkassosagerne hænger jeg på endnu, siger Christian Løth Mortensen.

Hans skrivebord er fyldt med blå, gule og grønne omslag. De blå er erhvervsret og lejeret, de gule er handler, og de grønne er inkassosagerne. Der er lige kommet 40 nye ind.

- Havde firmaet en eller to yngre fuldmægtige, kunne jeg bruge mere tid på lejeretten og mere erhvervsrelateret specialisere mig inden for to til tre områder. Nu bliver det til en del små retssager om alt muligt. Men det har også den fordel, at jeg bliver bredere funderet, siger Christian Løth Mortensen.

Han kommer selv fra Aalborg, og har ingen planer om at skifte firma eller flytte fra egnen. Men hans hidtidige karriereforløb er

ikke enestående, og årelange inkasso-prøvelser er medvirkende til, at der er en stor fraflytning af grønne jurister fra Nordjylland.

-Vi har svært ved at holde fast i de unge, vi får, fordi det kan være svært at give dem udfordringer nok. Vi kan heller ikke matche det lønniveau, de holder i København. For unge jurister kan der være helt op til 10 – 20.000 kroner i forskel, siger de aalborgensiske advokaters formand Finn Bødstrup.

STØRRE VIRKSOMHEDER RÅDGIVES I KØBENHAVN

-Det er vigtigt for vores image, at vi har gode medarbejdere – gamle som unge. Klienter vil gerne med på en succes. Og jeg tror, at Jura-

ens Hus kan være med til at udvikle standen her i Nordjylland, så større virksomheder ikke føler sig nødsaget til at gå til København, for at få rådgivning, siger Finn Bødstrup.

En af de Aalborg virksomheder, der benytter sig af juridisk rådgivning fra hovedstaden, er Wrist Group. Firmaet har 900 ansatte på verdensplan og udsejler alt til skibe, lige fra madvarer til olie.

-Vi benytter ofte lokale advokater, når det handler om vores danske selskaber, og de er ikke hverken bedre eller dårligere end andre. Men når vi er ude i internationale forhold, benytter vi os af større advokatvirksomheder i København, Århus og udlandet, siger

jurist og direktionsassistent Hanne Vester Rasmussen.

Wrist Group sætter stor pris på, at jura-uddannelsen er kommet til Aalborg og ser frem til at ansætte studentermedhjælpere til ad hoc opgaver i den juridiske afdeling.

-Og i det omfang, nordjyske advokater kan klare de komplicerede internationale opgaver, som kræver gode engelskkundskaber, vil vi da gerne bruge lokale advokater, siger hun.

Wrist Group har i øjeblikket selv en advokatstilling med speciale i sø-ret ledig.

SLIP FOR GLEMTE KVITTERINGER -og regnskabschefens skideballe

FÅ BROBIZZ ERHVERV

Ingen kvittering eller udlæg
En faktura
Altid billigst over broen
Ingen kø i betalingsanlægget
Læs mere på storebaelt.dk

Storebælt
Sund ≈ Bælt

KARRIERESPRIING TIL NORDJYLLAND

“Det er jo i Jylland!” udbrød Christian Lundblads far, da sønnen meddelte, at han flyttede til Aalborg. Men Nordjylland kan godt være lig et skridt op ad karrierestigen, mener den ny retspræsident.

ET MERE SPÆNDENDE JOB end dommer skal man lede længe efter. Det har Christian Lundblad ment, siden han i 9. klasse var i erhvervspraktik i Gentofte Ret. Allerede dengang indså han, at kriminalitet er en mangeartet størrelse, da politiet pågreb en udlandsdansker, der førte sig frem på første klasse i dyr bil, men ikke betalte skat.

Fordi arbejdet ved domstolene er spændende i sig selv og vigtigt for retsfølelsen i samfundet, undrer det ham, at Retten i Aalborg mangler jurister.

Derfor er den nytiltrådte retspræsident begejstret over, at Aalborg Universitet nu udbyder jura-uddannelsen og netop har åbnet Juraens Hus. Han tager udfordringen op, og har en plan om gøre de studerende så interesserede i rettens arbejde, at juristmanglen snart vil være fortid.

-Dele af undervisningen kan foregå i retssalen, så de studerende får deres faste gang her i huset. Retssalen er juraens værksted, og vi kan bidrage med at koble universitetets teori med praktisk anvendt jura. Det nordjyske studiemiljø skal blive så attraktivt, at

det tiltrækker unge fra hele landet, mener Christian Lundblad.

Han vil også oprette studiejob, der kommer både de studerende og domstolen til gavn.

- Noget af det, der adskiller Juraens Hus i Aalborg fra studiet i København og Århus, kan netop blive det tætte samarbejde mellem universitetet og de juridiske arbejdspladser i hele Nordjylland, siger Christian Lundblad.

INNOVATIV UDKANT

I øjeblikket står tre stillinger som fuldmægtige ubesatte i Retten i Aalborg. Det er en undernormering på jurisdelen med 10 – 15 procent.

- De medarbejdere, vi har, løber stærkt. De ansatte her har en høj arbejdsmoral og laver mere, end man nok regner med i København. På grund af en jätteindsats er det retssøgende publikum indtil videre stort set holdt skadesløse, og ventetiden på sagsbehandling er ikke graverende. Men det er klart, at det ikke kan fortsætte.

BLÅ BOG

41-årige Christian Lundblad er landets yngste retspræsident. Han tiltrådte ved årsskiftet. Tidligere har han blandt andet været direktør i Danmarks største advokatkæde Ret&Råd, cheffjurist i Vækstfonden, afdelingschef i Advokatsamfundet, chef for Juridisk sekretariat i Erhvervsministeriet og fuldmægtig i Justitsministeriet.

For det har konsekvenser, at de aalborgensiske medarbejdere ved retten løber så stærkt.

- Sidste år gik flere ned med stress. Der opstår nemt en ond spiral af arbejdspresset, vurderer Christian Lundblad.

Han opfører sig selv geografisk atypisk, da han lige er flyttet fra et rækkehus i Hellerup til en lejlighed i centrum af Aalborg. Præsidentkontoret har endnu ikke et personligt præg. Malerierne på væggene, møblerne og de ægte tæpper er ikke rykket rundt siden forgængerens. Den eneste indretningsmæssige indsats Christian Lundblad hidtil har ydet, er at få hængt et vægur op fra Retten i Nibe, som blev en del af Retten i Aalborg ved domstolsreformen.

- Jeg opfatter ikke afstandene i Danmark som voldsomt store. Men da min far hørte, at jeg havde fået nyt job, udbrød han: "Det er jo i Jylland!" Og det kan godt være, at Aalborg er et udkantsområde i forhold til København, men det er billigere og hurtigere at flyve her til fra København end til Århus. Der går fly til London, og erhvervslivet og universitetet går

forrest i forhold til innovationen, begrundes den 41-årige retspræsident.

Flere bekendte har undret sig over hans valg af karriere som retspræsident i Nordjylland, da han formentlig på sigt kunne tjene mere som advokat i København.

- For mig er det et karrierespring opad i det faglige system. Omkring de 40 år skal man tage de mere langsigtede karrierevalg. Badetiden er forbi. Det er vigtigt for mig, når jeg går hjem om aftenen, at arbejdet har været ulejligheden værd. For mig er det ikke et spørgsmål om at tjene mange penge, men om at arbejdsindsatsen betyder noget for andre end mig selv. Man kan næppe lave noget mere betydningsfyldt for samfundet end at være dommer. Betydningen af hver eneste knivstikkersag rækker langt ud over den enkelte sag – nemlig at tingene foregår ordentligt og retfærdigt, siger Christian Lundblad.

RETTENS FAGLIGE KICK

Domstolenes arbejde og de generelle overvejelser, der ligger til grund for dommene,

fylder generelt alt for lidt i mediebilledet, mener Christian Lundblad. Det kan være en anden årsag til, at det for tiden er svært at rekruttere jurister til domstolene – også i Aalborg.

- Det, der ikke nævnes, findes ikke. Men det faglige kick, du får, når du sidder med en sagstype for første gang, og skal se, om den praksis holder i landsretten og måske endda i Højesteret, finder du ingen andre steder. Domstolene har været for diskrete med at profilere sig selv, og det betyder, at folk tror, arbejdet i retten er kedeligt, vurderer han.

- Vi har folks hele tilværelse oppe til vurdering, og det er et seriøst stykke arbejde. Når vi står på mål, skal vi også være rede til at fortælle om det, så arbejdet ved domstolene er synligt, og noget man kan være stolt af, siger Christian Lundblad.

- En by som Aalborg, der har topidråtsfolk i alle sportsgrene, Jomfru Ane Gade, et innovativt universitet og et fremadstormende erhvervsliv, skal også tiltrække de bedste jurister, mener han.

UP-TO-DATE?

→ DET TAGER KUN ET PAR KLIK

JUC NYHEDSMAIL

JUCs nyhedsmail er emneopdelt. Det betyder, at du kun modtager nyheder, der er relevante for netop dig og dine arbejds- og interesseområder. Du bliver løbende orienteret omkring aktuelle kursustilbud og øvrige tiltag og når du tilmelder dig vores nyhedsmail, afkrydser du blot hvilke områder du ønsker at få information om – enkelt og ligetil.

TILMELD DIG
VORES NYHEDSMAIL
PÅ WWW.JUC.DK/
NYHEDSBREV

LØVERNES KONGE

Formanden for den nye forening, Danske Advokater, fortæller her om den plan, der skal løfte foreningen op på at organisere 80 procent af alle advokater fra de traditionelle advokatvirksomheder.

FORESTIL DIG AFRIKAS SAVANNE. Flokke af zebraer og gnuer tygger sløvt på græsset, mens girafferne nipper blade af de tornede, hårdføre akacietræer. Varmen bølger hen over vandhullerne, hvor flodhestene ligger neddykket med kun øjnene i overfladen.

Hvis man skal bruge en metafor, hvilken slags dyr er så Danske Advokater – den nye brancheorganisation for advokaterne?

Lars Svenning Andersen, formanden for Danske Advokater, griner lidt ved tanken, mens han tænker sig grundigt om. Tøvende siger han:

- Jeg tror, vi er løven. Det tror jeg helt bestemt, vi er.

Løvens karakteristika behøver næppe en nærmere præsentation.

Men hvilket dyr er så Advokatsamfundet?

Se, her gælder det om at være diplomatisk – især når man bliver interviewet i Advokatsamfundets hus i Kronprinsessegade. Vi venter lidt med Lars Svenning Andersens svar og forlader, for en stund, savannen.

ADVOKATER UDELUKKE

For hvem, og hvad, er Danske Advokater egentlig? Hvad skal foreningen, som ikke allerede bliver gjort af Advokatsamfundet eller én af de mange små,

specielle brancheforeninger inden for advokatverdenen?

Danske Advokater er fra undfangelsen tænkt som en brancheorganisation for alle de advokater, der er ansat i de traditionelle advokatvirksomheder. Det er virksomhederne, som tegner medlemskab. Og advokater, som f.eks. er ansat i organisationer eller andre former for virksomheder, er på forhånd udelukket fra at deltage. Der er flere ting ved det set-up, som har gjort dele af advokatverdenen rasende – eller *bekymrede*, som det ville hedde på juristsprog. Men der er ifølge Lars Svenning Andersen en god forklaring på den måde, Danske Advokater er tænkt:

- Der var en fuldstændig enighed om, at advokatvirksomhederne ligesom alle andre brancher også havde brug for at kunne markere sig erhvervspolitisk. Det havde vi ikke gjort. Derfor er foreningens formål at fokusere på virksomhedernes erhvervspolitiske og kommercielle interesser. Det fokuserer vi på. Virksomhedsadvokaterne har deres egen forening, siger han.

Svenning Andersen illustrerer vanskelighederne ved at have inkluderet alle advokater med et eksempel:

- Hvis man forestillede sig, at skatteadvokaterne besluttede at lancere en kampagne om, at skattesager skulle behandles af advokater – ikke af revisorer – i klagesystemet. Så hjælper det jo ikke så meget, hvis halvdelen af foreningens medlemmer er advokater ansat i de store revisionsfirmaer. Så ville de have en anden holdning.

Eller for at tage et andet eksempel:

- Hvis boligadvokaterne vil have en kampagne, fordi de mener, at ejendomsmæglerne dominerer markedet. Så er det ikke smart, at Dansk Ejendomsmæglerforenings direktør, som også er advokat, er med til de møder. Det handler om, at der er nogle

erhvervspolitiske interesser, som man bliver nødt til at acceptere, siger han.

Danske Advokaters formand tilføjer, at når det er sagt, så bliver der rig lejlighed til at samarbejde med Danske Virksomhedsadvokater, når det f.eks. gælder faglige spørgsmål.

SMÅT ER GODT

Et andet problem, som Danske Advokater skal tage hånd om, er ifølge Lars Svenning Andersen, at gøre plads til både store og små advokatkontorer.

- Opgaven bliver, at vi både kan være med til at udvikle de små, og være med til at tilføre værdi til de store, begynder han. Og springer så til selve den *raison-d'être*, som er grundlaget for Danske Advokater:

- Hovedtanken er, at vi skal interessere os for, at den mængde af sager, som advokatvirksomhederne sidder med, bliver større. Der har været en tendens til, at vi har siddet og kæmpet om den klump, der kunne blive tilbage til os, og som mange andre interesserer sig for at tage en del af. Vores fokus skal være at gøre den klump større.

Hvad med de tilfælde, hvor der er modsatrettede interesser mellem de små og de store?

- Man kan givet tænke sig tilfælde, hvor en række aktiviteter, som vi kunne påtage os, slet ikke har de store kontors interesse – for det kan de selv. Der må opgaven være stadig at servicere medlemmerne med den type af ydelser. Og finde ud af en måde, så det bliver økonomisk afbalanceret, siger Lars Svenning Andersen.

Han er ikke bekymret for, at der vil opstå uoverensstemmelser mellem de små og store virksomheder, som er medlemmer af Danske Advokater:

- Jeg ser ikke umiddelbart, at vi har modsatrettede interesser, når det gælder

erhvervspolitik. Det bekymrer mig ikke – men det kan jo komme.

En af de ting, der skal gøre det attraktivt for de mindre kontorer at melde sig ind hos den nye brancheorganisation, er vidensdeling:

- Den helt store fordel for de små og mellemstore virksomheder er, at de erfaringer og den interne know-how, som de store virksomheder har, den får de nu mulighed for at trække på til at udvikle deres forretning. Det er en af de allerstørste værdier for de mindre. Store virksomheder har investeret rigtig meget i at udvikle forretningen, og de investeringer vil man på et eller andet niveau kunne dele med resten, forklarer han.

Men kan man så ikke bare melde sig ind i Danske Boligadvokater eller Danske Familieadvokater?

- Vi forestiller os jo, at de foreninger skal indgå som en væsentlig del af DA. Det skal vi snakke med de foreninger om. Vi mener, at det er meget vigtigt, at disse specifikke dele af branchen er en integreret del af DA. Så det går vi efter. Ellers har du da ret, siger Lars Svenning Andersen.

Og så er vi igen ved ét af de punkter, hvor nogle advokater bliver bekymrede.

STÆRKE FAGUDVALG

Den nye forening for advokater er bygget op med en bestyrelse (se hvem der er med i faktaboksen) og et repræsentantskab på i alt 36 personer. Desuden vil foreningen have en række fagudvalg, som skal tegne foreningen på de specifikke områder, mener Lars Svenning Andersen:

- Vi har et fagudvalg eller en forening på specialområderne, som både udadtil og indadtil skal drive de erhvervspolitiske til-

tag inden for deres speciale. De går ind, når der er høring om lovforslag, og går ud med holdninger. Det samarbejde skal ske i disse fagudvalg og ved, at formændene deltager i repræsentantskabets møder, hvis de har lyst til det, forklarer han.

Formandens vision er altså, at de eksisterende specialforeninger aff.eks. ansættelsesretsadvokater eller udlændingeadvokater og så videre integreres i Danske Advokater. Her vil medlemmerne få mulighed for at møde kollegaer med samme speciale, udveksle erfaringer og dele viden om retssager, bøger, artikler, osv.

Ophører f.eks. Danske Boligadvokater så og bliver til et fagudvalg?

- Det så vi jo gerne, for det er vigtigt, at alle de faglige grupper er en integreret del af helheden. Den udfordring, vi har, er, at det fagudvalg kun vil kunne bestå af medlemmer af DA. Dvs. man kan forestille sig, f.eks. arbejdsretsadvokater, som har jurister, der sidder andre steder, hvor man havde noget socialt og fagligt sammen. Men når man snakkede erhvervspolitik, så var det kun den gruppe af foreningen, som var medlemmer, som udgjorde fagudvalget, siger Lars Svenning Andersen.

Der vil altså være nogle advokater, der vil blive afskåret fra det fagpolitiske, men kan deltage i det sociale?

- Ja. Det bliver en af de allervigtigste ting, som jeg vil bruge tid på. Det bliver at få snakket med disse foreninger om, hvordan de ser sig selv.

Hvad hvis de siger nej?

- Det har jeg slet ikke forestillet mig, siger Lars Svenning Andersen med et afvæbnende smil, det ligger uden for min fatteevne.

På sigt ser han også de lokale advokatforeninger som en del af Danske Advokater:

- Det er vigtigt med en lokal forankring i

Danske Advokater repræsenterer ved redaktionens afslutning advokatvirksomheder, som beskæftiger knap 61 procent af landets ca. 5.000 advokater. Knap 30 procent af samtlige advokatvirksomheder er med i foreningen. Bestyrelsen ser således ud: Lars Svenning Andersen (formand)

Øjvind Hulgaard (næstformand)
Henrik Lind (næstformand)
Allan Ohms
Karen Margrethe Schebye
Marlene W. Plas
Hans Jørgen Kaptajn
Poul Flemming Hansen
Frantz Dolberg

relation til samarbejde med det lokale politi og domstole, osv. Det agter vi at gøre noget ved inden for det næste halve år. Vi ser gerne advokatforeningerne som en integreret del af Danske Advokater, siger han.

KUN FOR EJERNE?

I optakten til dannelsen af den nye forening ønskede blandt andre Foreningen af ansatte advokater og advokatfuldmægtige (FAAF), at Danske Advokater blev en decideret arbejdsgiverorganisation, som kunne forhandle løn og arbejdsvilkår.

Men det har den nye forening valgt ikke at være. Hvorfor?

- Det hænger sammen med, at vi er så forskellige som advokatvirksomheder. Den opgave ville være ekstremt svær at løse, og det er vi slet ikke gearet til. Men FAAF er en vigtig samarbejdspartner, for vi har en fælles interesse i at udvikle advokatvirksomhederne, så rekruttering og fastholdelse er maksimal. Der har vi meget brug for hinanden, siger Svenning Andersen.

Danske Advokater er blevet kontaktet af arbejdsgiverorganisationerne Dansk Industri og Dansk Erhverv, men har takket nej til medlemskab.

På den anden side står det også klart, at Danske Advokater er oprettet af virksomheds-ejerne – og har virksomheder som medlemmer. Derfor bliver det en opgave at få sikret de enkelte advokater i virksomhederne en stemme. Og her kommer fagudvalgene igen i fokus:

- Det faglige og erhvervspolitiske arbejde vil ligge i disse udvalg, og der er alle med. Når vi taler intern kommunikation, så vil vi formentlig kommunikere med kontaktpersoner i advokatvirksomhederne, og så har vi en forventning om, at de så informerer virksomhedens medarbejdere, siger Lars Svenning Andersen.

Indtil nu har det vist sig vanskeligt at få mange små kontorer til at komme med i den nye forening, erkender Danske Advokaters formand:

- Vores målsætning er, at 80 procent af alle advokater, der er i danske advokatvirksomheder, skal være med. Vi ville gerne have 80 procent af alle virksomhederne med, men der er ingen tvivl om, at i nogle af de små virksomheder kan der være mange grunde til at lade være, nogle er på vej på pension osv. Der vil være flere, som det er sværere at få med i samarbejdet, siger han.

DET KLOGE DYR

For at opsummere kan man altså sige, at Danske Advokater udadtil skal være det erhvervspolitiske talerør for branchen og deltage, når ministre vil have høringssvar og organisationer som f.eks. domstolene vil i dialog med advokater omkring de branchemæssige spørgsmål. Indadtil, i forhold til medlemmerne, skal Danske Advokater sørge for, at branchen får et godt brand, som det hedder. Kunderne skal kunne se en mer-værdi ved at gå til en advokat. Foreningen skal hjælpe medlemmerne med forretningsudvikling og måske sørge for fælles indkøb, it-systemer og kurser, mener Lars Svenning Andersen.

Men han vil ikke nøjes med at lade foreningen begrænse sig til ren erhvervspolitik. Han ser det som en styrke, at Danske Advokater ikke skal opfylde en mere bred, samfundsmæssig forpligtelse som Advokatsamfundet skal:

- Vi har tidligere været bundet af, at Advokatsamfundet også havde et samfundsmæssigt sigte og et bundent medlemskab. Jeg ser det som en fantastisk mulighed, at vi langt mere aktivt, end vi nogensinde har gjort, kan gå ind og blive medspillere i samfundsdebatten i forhold til lovgivning og beslutningsta-

gere. Min forventning er, at vi vil være mere synlige end Advokatsamfundet har været, siger Svenning Andersen.

Mere synlige på det erhvervspolitiske eller mere synlige bredt set?

- Der bliver et samspil med Advokatsamfundet, som skal varetage nogle mere offentligretlige interesser. Det er vi ikke udelukket fra også at kunne gøre. Vi vil have den erhvervspolitiske stemme også omkring nogle samfundsforhold. I forhold til forbrugereinteresser og andre ting. Vi vil ikke begrænse os til de snævre erhvervspolitiske ting, siger han. Svenning Andersen lægger derfor op til et tæt samarbejde med Advokatsamfundet. De to organisationer bliver ikke konkurrenter, men vil i de fleste tilfælde tale samme sag, vurderer han.

Men synes du inderst inde, at det er noget pjat, at der er to organisationer?

- Jeg kan sagtens se, at der kan være en lovgivningsmæssig interesse i at have to forskellige foreninger, men hvis man havde bedt DA om at varetage de hensyn, så kunne vi også have fundet ud af det.

Og så tilbage på savannen. For hvis Danske Advokater skal være løven blandt slettens dyr, hvad er så Advokatsamfundet?

- Jeg tror ikke, jeg skal gætte på, hvad Advokatsamfundet er, for det bliver let misforstået, starter Lars Svenning Andersen. Men tilføjer snart, høfligt:

- Det er formentlig ét af savannens kloge dyr, som alle respekterer. Hvis jeg havde foreslået elefanten, så ville man sige, at den er tykhudet, så derfor foreslår jeg ikke nogen, siger han.

Aarhus Universitet ændrer nu grundlæggende sin uddannelse for jurister, så sprog og international ret kommer langt mere i fokus. Professor opfordrer advokater til at skubbe faget i international retning.

ADVOKATER SKAL STILLE KRAV TIL FREMTIDENS KOLLEGER

Morten Midtgaard Fogt er professor i retsvidenskab og har som særlig opgave at forme jurauddannelsen på Aarhus Universitet i en mere international retning. Han er uddannet ved universitetet i 1991 og blev herefter advokat. Ved universitetet i Kiel tog han en tysk Master of Law-grad (LLM-grad) og herefter eksamen som advokat i Tyskland. Efter flere år på universiteter i andre lande vendte han i 2004 hjem til Aarhus Universitet for at undervise og forske i formueret og international privat- og procesret.

DET ER TILSTRÆKKELIGT AT HAVE sin viden om dansk ret i orden. Udenlandsk ret – tjaa, det undgår vi, hvis det kan lade sig gøre.

Lidt af den mentalitet har – måske på grund af vanetænkning – præget jurastuderende, det juridiske etablerment og advokatverdenen tilbage i tiden, mener juraprofessor og tidligere advokat, Morten Midtgaard Fogt, Aarhus Universitet.

Han er central for det projekt, som Aarhus Universitet nu vil gennemføre, og som skal give universitetet en langt mere international snitflade for jurauddannelsen.

Opgaven kan groft sagt deles op i to afdelinger: en ekstern del, som retter sig mod at oprette et internationalt netværk. Og en intern del, som opgraderer jurastudiet med flere kurser på fremmedsprog, fortæller Morten Midtgaard Fogt. De fremmedsprogede kursusfag kommer formentlig til at omfatte international ret og komparativ ret.

Det internationale netværk skal udbygges i tre trin, forklarer han:

- Første trin vil være en fælles uddannelse og fælles kurser med udenlandske universiteter, hvor de studerende kan deltage sammen med studerende fra andre universiteter i f.eks. planlagte seminarer. Desuden vil der fortsat være tale om udveksling af studerende, hvor vi kontinuerligt skaber flere muligheder for, at vores studerende kan rejse ud og tage f.eks. et semester på et universitet i udlandet. Andet niveau bliver så, at vi skaber mulighed for at udveksle lærere, så vi også tiltrækker flere undervisere fra andre lande, som kan komme og undervise i en periode. Og tredje niveau vil være

etableringen af et større netværk, når det gælder forskning, siger han.

Det kan f.eks. tænkes at blive samarbejdsprojekter om konkret forskning sammen med kolleger eller ph.d-studerende fra andre landes universiteter.

Der er egentlig også et fjerde trin, men det er mere en opfordring til danske advokater, så det kommer vi tilbage til.

HÅNDFAST KRAV

For at ændre profilen på fremtidens jurister og advokater er det nødvendigt med visse obligatoriske krav og et større incitament, erkender professor Morten Midtgaard Fogt. Selv om det omgivende samfund løbende ændrer sig under påvirkning af globaliseringen, så går det faktisk ikke helt af sig selv, når det gælder juristernes internationale profil.

Det er hans eget arbejde på universitetet et godt eksempel på:

Professoren har lige måttet aflyse et kursusfag i den internationale købelov på grund af for få tilmeldinger. Faget er oven i købet udbudt på dansk med engelsk litteratur som pensum.

Og tidligere har erfaringerne med fag udbudt på engelsk været, at stort set kun udenlandske studerende meldte sig til kurserne.

- Danske studerende har øjnene rettet mod karaktergennemsnittet. Og hvis du vælger et internationalt fag, skal du måske bruge meget tid til at sætte dig ind i et andet sprog og lære de juridiske termer på det sprog. Desuden er det ofte langt mere

krævende at tage et internationalt fag, fordi de studerende ikke alene skal beherske deres eget danske retssystem, men må bruge kræfter på at sætte sig ind i andre retstraditioner og retsprincipper. Og det er tid, som den studerende ellers ville have kunnet bruge på sine andre fag om dansk ret, siger Morten Midtgaard Fogt.

Når det gælder om at skaffe sig et højere gennemsnit, er der altså ikke noget incitament til at kaste sig ud på dybt vand og prøve kræfter med andre landes sprog og retssystemer.

Det er grunden til, at Aarhus Universitets juridiske institut nu stiller krav om et obligatorisk kursusfag på et fremmedsprog.

Men obligatoriske krav gør det ikke alene, påpeger Fogt. Mange af de nye jurister vil vælge at søge over i advokatbranchen senere. Og hvis advokatselskaberne vægter karaktergennemsnit højt og i mindre grad ser på, om ansøgeren har erfaring med international ret og fremmedsprog på et juridisk niveau, så motiveres de studerende selvfølgelig ikke til at opsøge det internationale.

DEN GAMLE GARDE

Det er ikke sådan, at den juridiske verden har stået i stampe under globaliseringen, understreger Morten Midtgaard Fogt. Aarhus Universitet udbyder allerede engelsk, tysk og fransk som fagsprog under jura. Også Københavns Universitet er langt fremme med en international profil på jurastudiet.

- Jeg oplever, at rigtig mange yngre jurister kaster sig over et fag eller en sag med internationale aspekter, selv om de måske aldrig tidligere har beskæftiget sig med det. Mens der forståeligt nok blandt den ældre generation af advokater og dommere kan være en tendens til, at man forsøger at undgå elementer af international ret. Når man ikke på sit jurastudium har haft international ret på et fremmedsprog, kan det være grænseoverskridende at skulle tage stilling til det, siger han.

Pointen er, ifølge Fogt, at andelen af juridiske sager, der baserer sig på internationale konventioner eller EU-ret, er stigende. Danske jurister og specielt advokater vil simpelt hen stå bedre rustet, hvis de som en integreret del

af deres viden har kendskab til andre landes retssystemer og juridisk sprogbrug.

Det øgede kendskab til international ret skal dog ikke gå ud over kendskabet til dansk ret og juridisk terminologi, som stadig vil være det primære fokus i uddannelsen.

Aarhus Universitet forsøger at løse det dilemma ved at gøre bachelor-delen til et næsten rent "dansk" anliggende. Først når de grundlæggende færdigheder er på plads, bliver der sat blus under den internationale del.

- Retssproget er dansk og vil blive ved med at være det. Ingen tvivl om det, konstaterer Morten Midtgaard Fogt.

Og nu vender vi tilbage til det fjerde trin af advokaternes internationale profil: Morten Midtgaard Fogt har en opfordring til Advokatsamfundet, som egentlig ikke har noget specielt med Aarhus Universitets nye indretning af jurauddannelsen at gøre. Men som alligevel hænger sammen med globaliseringens påvirkning af juraen:

Han mener, at der i den efteruddannelse, som nu er blevet obligatorisk for alle advokater, bør lægges stor vægt på den internationale profil. Desuden vil han gerne have undersøgt, om den ordning, som giver udenlandske advokater mulighed for at opnå dansk advokatbeskikkelse, fungerer tilfredsstillende. En tilgang af højt kvalificerede udenlandske advokater med kendskab til flere retssystemer, vil generelt styrke Advokatsamfundet, mener han.

STRAF HANDLER MEST OM FORBRYDEREN – OG MINDRE OM SELVE GERNINGEN

Ny afhandling viser, at danskere i højere grad vil straffe forbryderne på baggrund af, hvem de er, end for det, de har gjort. Undersøgelsen sætter spørgsmålstegn ved princippet bag vores straffesystem.

PROPORTIONALITETSHENSYNET spiller en vægtig rolle i strafferammesystemet. Forbrydelsens grovhed eller alvor er således afgørende, når den tilhørende strafferamme opstilles, og herved tilpasses straffen forbrydelsen. Jo større alvor, jo højere straf. Et andet centralt hensyn refererer til den almindelige retsfølelse eller samfundets rådende opfattelse. Da VK-regeringen eksempelvis skærpede straffen for en række lovovertrædelser i 2002, blev det motiveret med, at strafferammerne dermed "i højere grad kommer i overensstemmelse med en nutidig retsopfattelse." Ligeledes blev det allerede i Straffelovskommissionens betænkning af 1923 anført, at det må sikres, at straffen for en forbrydelse ikke "kommer i konflikt med den almindelige retsfølelse." Umiddelbart synes disse to hensyn at gå op – for den almindelige borger

ønsker vel også, at den alvorlige kriminalitet straffes hårdt? Men den vægt, der lægges på den almene befolknings retsopfattelse i udformningen af det strafferetlige system, står i skærende kontrast til vores viden om, hvordan befolkningen rent faktisk ønsker, at kriminalitet sanktioneres. Spørgsmålet er, om befolkningen vitterlig forholder sig til kriminalitet på den simple måde, som proportionalitetsprincippet foreskriver?

I min ph.d.-afhandling, *Straf eller rehabilitering?*, har jeg undersøgt dette spørgsmål. Formålet med denne artikel er at præsentere nogle af afhandlingens konklusioner. Det viser sig, at vi udviser en betydelig større psykologisk kompleksitet i domfældelsen, end det proportionalitetsprincippet indeholder, og at vi snarere tilpasser sanktionen til forbryderen end til vedkommendes gerning. Dette støttes af nyere moralpsykologisk forskning og kan have en bred vifte af retspolitiske konsekvenser.

HVORDAN VIL DU STRAFFE?

I undersøgelsen skulle deltagerne blandt andet forholde sig til en række konkrete sager om henholdsvis hærværk, røverisk overfald og voldtægt. Hærværkssagen handlede om en beruset ung mand, der under en bytur havde smadret en butiksrude. Sagen om røverisk overfald handlede om en kvinde, der fik frarøvet sin taske og smykker på åben gade. Endelig handlede voldtægtssagen om en voldtægt begået i offerets hjem, efter at gerningsmanden havde fulgt hende hjem fra et diskotek. I hver sag blev deltagerne spurgt

om, dels hvor alvorlig de syntes, forbrydelsen var, og om de mente, at den kriminelle ville gøre det igen. Og dels hvor hård en dom vedkommende skulle modtage, og om dommen primært skulle være straffende eller rehabiliterende ("hjælpe vedkommende til at indse at han havde forvoldt skade").

Ikke overraskende mente eleverne, at voldtægtssagen var mere alvorlig end røverisagen, som igen var mere alvorlig end hærværkssagen. Samme mønster kunne spores i forhold til hvilken forbrydelse, der skulle have den hårdeste dom. I forbindelse med voldtægtssagen ønskede eleverne en fængselsdom, mens hærværkssagen kunne løses med en bødestraf. Ved hærværkssagen var holdningerne mindre entydige, men flertallet støttede dog en dom til samfundstjeneste. Disse svar stemmer nogenlunde overens med såvel retspraksis som proportionalitetsprincippet (om end eleverne i forhold til voldtægt virker noget strengere med et ønske om en dom på mere end tre års fængsel).

Ser vi på, om eleverne ønsker, at dommen skal være straffende eller rehabiliterende – altså hvad formålet med dommen skal være

Straf eller rehabilitering?

Det empiriske grundlag er en stor spørgeskemaundersøgelse, hvori over 4000 elever på danske ungdomsuddannelser, dvs. tekniske skoler, handelsskoler og almene gymnasier deltog – altså almindelige unge mennesker fra et bredt udsnit af samfundets lag.

– nuanceres denne konklusion. I forbindelse med voldtægtssagen mente et flertal, at dommen primært skulle straffe gerningsmanden, mens billedet er mere kompliceret i forbindelse med hærværks- og overfaldssagen. Det afgørende er, at hver sag kom i to forskellige versioner med små forskelle. Hver deltager skulle kun forholde sig til én af versionerne, og ved at sammenligne svarene på de to versioner kunne man nøje undersøge, hvordan de forskellige oplysninger i sagen påvirkede holdningerne. I hærværkssagen blev gerningsmanden i den ene version præsenteret som førstegangskriminel, mens han i den anden version tidligere havde begået lignende kriminalitet. I sagen om røverisk overfald beskrev den ene version, hvordan gerningsmanden var blevet pengeafpresset af en lokal rockergruppe, og at han angrede overfaldet. I den anden version var det udelukkende konsekvenserne for offeret, der blev understreget. Når man ser på de forskellige versioner, træder der tydelige mønstre frem. Hvis gerningsmanden blev beskrevet som henholdsvis førstegangskriminel og angrende, var eleverne således betydelig mere orienteret mod rehabilitering.

At eleverne i nogle situationer støttede straf og i andre en genoprettende sanktion skyldtes, at eleverne i de sidste situationer mente, at gerningsmanden var mere reformerbar og mindre tilbøjelig til igen at begå kriminalitet. Analyserne viste med andre ord, at det var elevernes opfattelse af den kriminelle, der afgjorde, om de ønskede at straffe eller rehabiliterer. Elevernes opfattelse af selve

den kriminelle handlings alvor spillede derimod ingen direkte rolle. Faktisk var eleverne mere indstillet på at straffe det mindre alvorlige hærværkstilfælde, når gerningsmanden havde flere tilfælde bag sig, end de var på at straffe det alvorlige røveriske overfald, når gerningsmanden angrede. Tidligere danske undersøgelser har også vist, at når det kommer til konkrete sager, støtter mange op om genoprettende sanktioner. Men det er vigtigt at bide mærke i, at selvom eleverne støttede rehabilitering i selv en alvorlig sag, så gjorde de det kun, hvis de var overbevist om, at den kriminelle inderst inde var god nok. Genoprettende sanktioner er øjensynligt ikke for alle eller sagt på en anden måde: eleverne tilpassede ikke sanktionen til forbrydelsen, men til forbryderen.

DE FREMMEDE

Voldtægtssagen blev ligeledes præsenteret i to varianter. I den ene var gerningsmanden indvandrer, mens han i den anden var værnepligtig (en etnisk dansker i elevernes øjne). Umiddelbart ændrede gerningsmandens etniske baggrund ikke elevernes holdning. Men nærmere analyser viser, at denne konklusion alligevel ikke helt holder vand. I undersøgelsen indgik der spørgsmål om en række politiske emner, herunder flygtninge og indvandrere. Derved blev det muligt at foretage separate analyser af dem, der generelt set var henholdsvis positive eller negative over for indvandrere. For de positive havde gerningsmandens etniske baggrund ingen betydning. Men de, der generelt var

negative over for indvandrere, betragtede voldtægtsmanden, når han var indvandrer, som betydelig mere tilbøjelig til at gentage sin forbrydelse, hvilket igen påvirkede deres holdning til sanktionen. Dette understreger nok en gang, at ungdomsuddannelseseleverne tilpassede sanktionen til forbryderen – ikke forbrydelsen. I den udstrækning at de opfattede den kriminelle som anderledes og udenforstående, reagerede de mere straffende alene i kraft af denne opfattelse. Det er ikke usandsynligt, at denne konklusion kan generaliseres til den bredere befolkning. Lignende fund er således gjort i udenlandske undersøgelser, hvor man har undersøgt, dels hvordan amerikanere reagerer over for henholdsvis sorte og hvide kriminelle, og dels hvordan de reagerer over for kriminelle fra forskellige samfundslag.

Ungdomsuddannelseseleverne er en bredt sammensat skare. Uddannelsesvalget i Danmark er stærkt påvirket af social arv, og smedelæringen på den tekniske skole vil sandsynligvis have en helt anderledes opvækstbaggrund end eleven på det almene gymnasium. Ligeledes vil de to færdes i væsensforskellige uddannelsesmiljøer og undersøgelser viser, at de højst sandsynligt vil have modsatrettede politiske overbevisninger – ikke mindst på det retspolitiske område. Det er derfor bemærkelsesværdigt, at eleverne uanset uddannelse var rørende enige om, hvem der skulle straffes, og hvem der skulle rehabiliteres. For det første dannede alle elevgrupperne deres holdning til sanktionens formål på baggrund af deres opfattelse af den kriminelles tendens til at begå ny kriminalitet. Og for det andet reagerede de forskellige elevgrupper overraskende ens på de varierende oplysninger både i forhold til om oplysningen trak i retning af straf eller rehabilitering, og i forhold til hvor langt i en retning oplysningen trak. Endelig for det tredje er det afgørende, at alle dannede deres

opfattelse af den kriminelle helt upåvirket af, hvad de generelt mente om retspolitik. Dermed påvirkede de meget store forskelle i elevernes generelle holdning til spørgsmål om kriminalitet, straf og rehabilitering kun i begrænset omfang deres holdning i forhold til de konkrete sager. Med andre ord dannede eleverne deres opfattelse af den specifikke kriminelles karakter fleksibelt baseret på sagens præcise oplysninger.

MØNSTER FRA FORTIDEN

Det er værd at spørge, hvorfor det er sådan. Når nu almindelig visdom siger, at straffen skal være i overensstemmelse med forbrydelsen, hvorfor viser analyserne så, at sanktionen snarere fleksibelt tilpasses forbryderen? Nøglen til svaret ligger i, at for lægmænd er domfældelse i bund og grund et spørgsmål om moral – hvad fortjener den kriminelle? Inden for de seneste årtier har et stigende antal moralpsykologer påpeget, at kimen til vores moralske intuitioner ikke først og fremmest skal findes i socialisering og kultur. Som nævnt var elevernes reaktioner da også upåvirkede af deres uddannelsesmæssige baggrund. Moral er snarere en bagage, vi har med fra vores biologiske fortid. En bred skare af genetikere, antropologer, psykologer, arkæologer og evolutionsbiologer argumenterer for, at den fortid først og fremmest bestod af livet i små jæger/samler-grupper på den østafrikanske savanne, hvorfra vores forfædre emigrerede for 50.000 år siden. Det er dette miljø, som vores moralske intuitioner er tilpasset. Allerede dengang må det formodes, at antisociale handlinger såsom vold, voldtægt og tyveri af ressourcer har udgjort et problem. Men det sociale miljø dengang så betydelig anderledes ud end det moderne. Antropologiske og neurovidenskabelige studier tyder på, at vores forfædre levede i små grupper på måske op til 100 individer. Når de blev konfronteret med antisocialitet, blev de derfor konfronteret med en konkret antiso-

cial person, som de kunne se i øjnene, og som de muligvis havde et indgående socialt kendskab til. Det er med andre ord konkrete tilfælde af antisocialitet – eller kriminalitet om man vil – som vi er designet til at reagere på.

Når der ikke findes hospitaler, supermarkeder og andre moderne bekvemmeligheder, bliver man afhængig af hinandens hjælp. Tætte relationer bliver et værdifuldt gode. På den baggrund argumenterer den fremtrædende primatforsker, Frans de Waal, for, at evolutionen må have fremmet evner til at kunne forsone sig og genoprette relationer med folk, der har optrådt antisocialt. Men – fortsætter argumentet – forsoning er en risikofyldt strategi, der kun bør bruges over for de personer, der rent faktisk er værdifulde. Derfor er vi ekstremt opmærksomme på den præcise værdi, som den konkrete antisociale person, vi står overfor, har, når vi beslutter os for straf eller forsoning. Dette kan være forklaringen på, at moderne holdninger til straf og rehabilitering, for det første, er orienteret mod den kriminelle snarere end mod hans handling og, for det andet, er ekstremt fleksible.

ØNSKER FLERE STRAFFORMER

Alt i alt må konklusionen være, at proportionalitetsprincippet er alt for simpelt til at indfange de komplekse psykologiske processer, der sættes i spil, når borgere forholder sig til kriminalitet. Retspolitisk set giver denne konklusion anledning til overvejelser af varierende karakter: resultaterne tyder på, at de unge mennesker har et betydeligt ønske om bedre muligheder for rehabiliterende sanktioner selv i ganske alvorlige sager. Hensynet til den almindelige retsfølelse taler således på ingen måde alene for at straffe hårdere og mere. Samtidig er det dog også klart, at de ikke har noget ønske om at anvende mulighederne for genoprettende sanktioner i alle tilfælde – kun hvis den kriminelle er af

den rette støbning, om man så må sige. De unges fleksible reaktionsmønster indikerer dermed også et generelt ønske om mere individualiserede sanktioner, der tilpasses den enkelte lovbruder. Selvom det ikke skal nægtes (jf. forrige århundredes debatter om behandlingsdomme), at en sådan individualiseret domspraksis kan være problematisk af andre årsager, så tyder resultatet på, at befolkningen næppe vil betragte den som værende illegitim.

At eleverne ikke følger proportionalitetsprincippet giver også anledning til retspolitiske overvejelser om nævnings og domsmænds adfærd inden for det nuværende systems rammer. Således tyder fleksibiliteten i holdningerne på, at nævnings og domsmænds vurderinger af en sag kan være sensitive over for omstændigheder med selv en lav rent juridisk vægt, hvis de fortæller noget om personen bag forbrydelsen. Ligesom det kan tænkes, at selve den måde og det sprog, hvormed sagens omstændigheder fremlægges, påvirker vurderingerne. Endelig – og i forlængelse af det foregående – så vi, at når de unge mennesker dannede deres opfattelse af den kriminelle indvandrer, kunne der indgå overvejelser, der er problematiske i lyset af moderne idealer om lighed for loven. Hvis opfattelserne vitterlig dannes på baggrund af automatiserede psykologiske processer, kan det ikke udelukkes, at selv ansvarlige domsmænd og nævnings påvirkes af sådanne impulser, når de vurderer skylds- og strafudmålingsspørgsmål. Set i dette lys støtter de her præsenterede resultater bestræbelserne på at opnå en bredere rekruttering af domsmænd og nævnings, således at alle befolkningsgrupper opnår repræsentation.

*Artiklen er baseret på Michael Bang Petersens ph.d.-afhandling *Straf eller rehabilitering? Et studie i evolutionspsykologi, følelser og politisk holdningsdannelse*. Afhandlingen er udkommet på forlaget Politika.*

Årsudgaven 2007 - Ugeskrift for Retsvæsen

Årsudgaven 2007 samler årets numre af Ugeskrift for Retsvæsen. Årsudgaven indeholder alle domme fra Højesteret samt alle de væsentligste domme fra Sø- og Handelsretten og Landsretterne og desuden en litterær afdeling med juridiske afhandlinger og anmeldelser af juridisk litteratur. Årsudgaven indeholder desuden sagsregistre med resumé af alle domme offentliggjort i 2007 og registre til den litterære afdeling.

Årsudgaven 2007 omfatter ca. 3.900 sider fordelt på fire bind:

- Bind 1: Register og domssamlingen, side 1-496
- Bind 2: Domssamlingen, side 497-1476
- Bind 3: Domssamlingen, side 1477-2534
- Bind 4: Domssamlingen, side 2535-3139 samt juridiske afhandlinger

På ryggen af bindene fremgår det klart, hvad det enkelte bind indeholder.

Årsudgaven tilbydes indbundet eller som bogblok. De indbundne bøger har lærredspræget bind i mørk bordeaux med tekst i guldtryk. Bogblokkene kan din bogbinder indbinde efter dine ønsker. De indbundne bøger måler 18 x 6 cm og bogblokkene måler 17 x 25,5 cm.

Bestil på www.thomson.dk eller kontakt kundeservice på tlf. 33 74 07 00.

Der tages forbehold for trykfejl og udsolgte varer. Ved bestilling under kr. 1.000,- pålægges kr. 47,- i porto og ekspeditionsgebyr.

FORLAGET THOMSON

Nytorv 5 • 1450 København K • Tlf. 33 74 07 00 • www.thomson.dk

Skab mere værdi i dine virksomhedshandler

At forestille sig en virksomhedshandel uden medvirken af advokat er illusorisk. At forestille sig større virksomhedshandler på adskillige milliarder uden medvirken af finansiel rådgiver er ligeså illusorisk. Over de seneste år har anvendelsen af finansielle rådgivere bredt sig til såvel mindre som mellemstore virksomhedshandler. Det stiller begge parter overfor nye udfordringer. Vi har derfor valgt at udgive denne publikation – en opdatering af en tilsvarende, som vi udgav i 2003. Publikationen indeholder en række cases med nogle af dine kollegaer, som har gjort sig deres erfaringer med os som corporate finance rådgiver. Lad dig inspirere af deres gode råd til, hvordan de skaber maksimal værdi i virksomhedshandlerne.

www.advizer.dk / advizer@advizer.dk

Bestil vores nye GRATIS advokatmagasin på www.advizer.dk eller advizer@advizer.dk

Advokaten begynder med denne artikel en lille serie om retssikkerhed. Baggrunden er, at Advokatrådets lovudvalg begynder arbejdet med et nyt program om netop retssikkerhed. Som led i arbejdet har Advokatrådet afholdt et indledende møde med eksperter fra advokatverdenen og afholdt en temadag om emnet med eksterne organisationer. Artiklen her er tænkt som et oplæg til den videre debat.

ADVOKATRÅDET GØR KLAR TIL NYT PROGRAM

For danskerne synes begreberne retfærdig og retssikkerhed at smelte sammen, men bør det også være sådan i Advokatrådets nye program om retssikkerhed?

DEN TRADITIONELLE OPFATTELSE er, at retssikkerhed er en naturlig udløber af det samfund, vi betegner som en retsstat, der helt basalt udmønter sig i magtens tredeling, som skal sikre samfundets borgere mod misbrug fra magthaverne.

Det er essentielt for vores følelse af retssikkerhed, at vi ved, at domstolene er uafhængige af de øvrige magthavere. Inhabilitetsregler er i det hele taget et vigtigt redskab for retssikkerheden.

Retssikkerhed defineres endvidere ved udtryk som legalitetsprincip, mindretalsgarantier, menneskerettigheder, ligesom det traditionelt er karakteristisk for retssikkerheden, at den også indebærer offentlighed om retsreglerne.

Lighedsprincippet fordrer, at lige tilfælde behandles lige, men i øvrigt er det samtidig vigtigt, at der er individualitet i de afgørelser som træffes, hvorfor der skal være plads til at udøve skøn. Det kommer dels til udtryk i det forvaltningsretlige skøn og dels i domstolenes anvendelse af begreber som "forholdets natur".

I nyere tid er der endvidere kommet fokus

på forudsigelighedskrav – man skal kunne fastslå sin retsstilling fra første færd, ligesom hurtighed og effektivitet i de offentlige organers behandling af borgernes sager er kommet i fokus.

Sammenfattende kan siges, at traditionel retssikkerhed er lig med kvalitet, neutralitet, individualitet, forudsigelighed og effektivitet i det offentliges behandling af samfundets borgere.

OVERGANG TIL VELFÆRDSSAMFUND

Advokatrådet definerede begrebet retssikkerhed i et program fra 1994 (se boks på siden overfor). Spørgsmålet er, om begrebet i dag har ændret sig.

Det første, man kunne spørge om, er, om overgangen fra retsstat til velfærdsstat giver anledning til at ændre eller tilføje begreber til retssikkerhedsbegrebet? Det er ikke længere tilstrækkeligt i dagens samfund, at der er lighed for loven, og at man sikres "fair trial". Det er i dagens samfund også et krav, at man sikrer, at alle borgere har en tålelig tilværelse. Bør dette afspejle sig i definitionen på retssikkerhed?

For det andet falder det i øjnene, at der – på trods af retssikkerhedsbegrebet – i medier og på internettet er masser af sager, hvor borgere kommer i klemme i det offentlige system. Man kunne således spørge, om der er et hul i retssikkerheden, og om dette hul skyldes en mangel i vor definition af begrebet?

Kunne det være aktuelt at tilføje begreber som kompetence, service eller borgerinddragelse, så at fokus i højere grad rettes mod disse forhold?

På Velfærdsministeriets hjemmeside findes følgende udsagn:

"Borgerne skal føle, at de faktisk har indflydelse på deres egen sag."

"Socialministeren ønsker at sætte fokus på borgernes retssikkerhed. Borgernes interesser skal være i centrum, deres retssikkerhed skal beskyttes, og de skal have tillid til systemet."

"Borgerne skal opleve, at det er dem, det handler om i lovgivningen, i sagsbehandlingen og i afgørelsen."

Der synes hermed at være sat fokus på noget andet og mere, end det vi traditionelt opfatter som retssikkerhed.

For det tredje kunne man stille spørgsmålet, om retssikkerhedsdefinitionen skal være reserveret til at beskrive forholdet mellem statsmagterne og borgerne?

I lyset af den øgede lovgivning på det privatretlige område burde retssikker-

hedsdefinitionen måske tillægges en side, der vedrører forholdene mellem borgerne indbyrdes.

Det er i hvert fald sikkert, at der er sket et skred bort fra handle- og aftalefriheden, til fordel for beskyttelse af den svage part, hvilket vel kunne betragtes som et udspring af retssikkerhedsbetragtninger? – Borgerne skal ikke alene beskyttes over for statsmagterne, men også over for markedskræfterne for at kunne føle sig sikre som borgere i det danske samfund.

Som det fjerde punkt kan man tage op til overvejelse, om de nye ændringer i retsplejen og domstolsreformen giver anledning til ændringer i vores opfattelse af retssikkerheden.

Denne reform af retssystemets processuelle spilleregler efterlader os fortsat med et to-instanssystem, men hvor alle sager som udgangspunkt starter i byretten, og hvor alene principielle sager behandles af Højesteret, ligesom den har indført småsagsprocessen.

Domstolenes anvendelse af retsreglerne ændres formentlig ikke væsentligt af denne grund, men sagsbehandlingen vil som følge af de nye regler kunne få en anden gang end tidligere.

Er et to-instans-system, hvor alle sager starter i byretten og bevissager stort set ikke har mulighed for behandling i Højesteret, i overensstemmelse med vort retssikkerhedsbegreb? I bekræftende fald er det så fordi,

definitionen på retssikkerhed i dag er anderledes end tidligere?

Hertil kunne føjes om et to-instanssystem, hvor der er en appelbegrænsning ved sagsgenstande under 10.000 kroner, er i overensstemmelse med vort retssikkerhedsbegreb.

Vil småsagsprocessen – der vel til en vis grad udspringer af ønske om effektivitet og bedre service – skabe konflikter med andre grene af det traditionelle retssikkerhedsbegreb, såsom kvalitets- og habilitetskravene? Kan en dommer vejlede to stridende parter uden at komme i konflikt med retssikkerheden, som vi har defineret den til dato? Bør denne nye sagsbehandlingsform medføre en ændring af retssikkerhedsbegrebet, som vi kender det?

RETFÆRDIGHED

Sidst kunne man stille sig selv spørgsmålet, om det i dag er relevant, at snakke om retfærdighed som en del af retssikkerhedsbegrebet. Retssikkerhedsdefinitionen som den er i dag, afspejler formel/processuel retfærdighed, men bør domstolene og forvaltningens materielle sagsbehandling afspejle retfærdighed, og er dette et retssikkerhedsmæssigt spørgsmål?

Advokatrådet svarede i 1994 på den første del af spørgsmålet:

“For det første bør dommere, administratorer, sagsbehandlere og andre, som træffer afgørelser af betydning for borgeren lade

retfærdighedsovervejelser indgå i beslutningsprocessen. Det hører ganske enkelt med til en menneskelig retspleje. For det andet har dommere, administratorer m.fl. et moralsk medansvar for, at de beslutninger, der træffes, også søger at leve op til et krav om retfærdighed.”

Det, der kan diskuteres, er, om udviklingen er gået i retning af, at materiel retfærdighed og retssikkerhed falder sammen, således at materiel retfærdighed er en del af retssikkerhedsdefinitionen, eller om man bør fastholde, at retssikkerhed og materiel retfærdighed er to vidt forskellige begreber, som ikke bør sammenblandes. Skal materiel retfærdighed være en garanti?

Det er i hvert fald sikkert, at begreberne i befolkningens bevidsthed til en vis grad er sammenfaldende, hvilket tydeligt afspejles af det betydelige antal sager, som fremføres både i pressen og på internettet, hvor folk i retssikkerhedens navn føler at have fået ukorrekt behandling, om end alle formelle retssikkerhedskrav er opfyldt.

Advokatrådet skrev i sit retssikkerhedsprogram fra 1994: “Retssikkerhed er med andre ord ikke et entydigt begreb. Allerede begrebets mangetydighed understreger dets centrale placering og dets høje “appelværdi”. Begrebets vaghed er på én gang grunden til, at det har bevaret sin relevans gennem de seneste flere hundrede år og samtidig årsagen til, at det til stadighed er muligt at fortolke begrebet dynamisk i lyset af nutidens krav. Der er tale om et fundamentalt hensyn og om nogle centrale garantier.”

BØRN KOMMER I CENTRUM AF FAMILIESAGER

DORTE ER 7 ÅR. Hendes verden brød sammen for ca. et år siden, da forældrene gik fra hinanden. Forældrene aftalte dengang, at Dorte skulle blive boende hos mor, men komme rigtig tit hos far. Det går bare ikke så godt, for Dorte har det rigtig svært med besøgene hos far – ikke fordi hun ikke holder af ham, men fordi hun er vred over bruddet, og fordi hun oplever, at mor er ensom, når hun er hos far. Hun oplever det derfor som et svigt mod mor, når hun har det svært med far og hans nye kæreste. Når hun kommer hjem fra samvær med far, er det første, hun gør, at lodde stemningen: Er mor mon ked af det? Hvis hun er det, skynder Dorte sig at fortælle, hvor meget hun har savnet hende, samt helst et eller andet negativt om samværet. Efterhånden kan Dorte slet ikke holde ud at tage på samvær. Mor forstår det ikke, men vil ikke tvinge Dorte. Far har en fornemmelse af, hvor meget Dorte er i klemme, men føler sig fuldstændig magtesløs, fordi Dorte ikke vil tale med ham om det. Forældrene henvender sig til Statsforvaltningen for at få hjælp og bliver tilbudt en rådgivningssamtale.

Til rådgivningssamtalen er alle parter indledningsvis inde til en orientering om, hvad der skal foregå. Derefter er det Dortes tur til at tale alene med den børnesagkyndige. Dorte er meget trykket ved situationen. Hun sidder hele tiden og spekulerer på, hvad hun kan sige, og hvad hun skal holde for sig selv. Samtalen mellem den børnesagkyndige og Dorte er relativt kort og fokuseret på at genetablere samværet. Dorte bliver spurgt om, hvor ofte hun har lyst til at komme på samvær hos far, men de kommer ikke ind på Dortes følelsesmæssige konflikter omkring

I de nye regler om forældremyndighed og samvær samt i den nye forældreansvarslov understreges betydningen af, at børn bliver hørt i forbindelse med myndighedernes behandling af forældres uenighed om forældremyndighed og samvær.

samværet. Dorte svarer hver 14. dag. Dette bliver formidlet videre til forældrene, og de efterkommer Dortes "ønske". Dorte har det imidlertid slet ikke godt med den nye aftale. Ved et efterfølgende interview fortæller hun:

"Jeg tænkte: 'Åh nej, fordi det er stadig lidt tit at skulle derned. Hun spurgte, hvor tit jeg gerne ville derned. Og så sagde jeg hver anden weekend. Og så spurgte hun, om det skulle være fra fredag eller lørdag, og så sagde jeg fredag. Men jeg fortrød det, jeg havde sagt. Jeg ville i virkeligheden slet ikke ned til min far."

Grædende forklarer Dorte, at grunden til, at hun sagde hver anden weekend var, at:

"Jeg ville ikke have, at han skulle blive ked af det – men jeg vil heller ikke have, at min mor bliver ked af det."

Aftalen om samvær hver 14. dag bliver aldrig ført ud i livet, fordi Dorte græder og gemmer sig, når hun skal på samvær. Hun kan mærke, at det gør far vred og ked af det, ligesom hun også selv bliver ked af det, når hun tænker på det. Dorte er meget ulykkelig og kan slet ikke få øje på nogen løsning. Også forældrene føler sig rådvilde og magtesløse, både over ikke at kunne få aftalen til at fungere, og over at se, hvor dårligt Dorte har det.

BØRN SKAL HØRES

Igennem en årrække har holdningerne til inddragelse af børn i forbindelse med beslutninger om forhold i barnets tilværelse, som har væsentlig indflydelse på barnet, gennemgået væsentlige ændringer. Dette skyldes blandt andet FN's børnekonvention, som understreger og cementerer opmærksomheden på børns medborgerrettigheder, herunder deres ret til indflydelse på beslutninger, der vedrører eget liv. Samtidig har international forskning på området medvirket til at ændre børnesynet, således at børn nu i langt større udstrækning end tidligere betragtes som kompetente aktører i eget liv – aktører, som har indsigt og viden om egen situation og egne behov. Lovgivningen, herunder implementeringen af børns medborgerrettigheder, er på flere områder søgt tilpasset den nye viden. Dette gælder såvel inden for den sociale lovgivning som i lovgivningen om forældremyndighed og samvær.

Som følge af de ændrede holdninger og den nye lovgivning får børn i dag en langt mere aktiv rolle i forbindelse med beslutninger og afgørelser. Børn skal i stor udstrækning høres i spørgsmål, der vedrører dem selv og børnenes udsagn skal tages alvorligt. Hvor der tidligere blev lagt vægt på, at børn skulle være 12 år, før deres udsagn kunne betragtes som troværdige, så har tendensen i en år-række været, at også yngre børn skulle høres og inddrages aktivt i forbindelse med beslutninger om børnenes egen tilværelse.

RISICI OG POTENTIALE

Helt grundlæggende er udviklingen hennimod i langt større udstrækning at lytte til børnenes egne oplevelser, tanker og ønsker positiv. For det første, fordi den tager afsæt i et børnesyn, hvor der tages udgangspunkt i, at børn er selvstændige individer, som har en mening om deres egen tilværelse, og som langt hen ad vejen er i stand til at formulere egne behov og ønsker. Det vil sige, at den anerkender børns medborgerstatus og -ret-

tigheder. For det andet, fordi erfaringer fra samtaler med børn viser, at børn ofte har en viden og indsigt, som er langt større, end de voksne omkring barnet er klar over, og som er vigtig for at kunne tage beslutninger til barnets bedste. Dette gælder ikke mindst børn, der befinder sig i konfliktspændingsfelter mellem de voksne. Disse børn udvikler ofte meget fintfølelse "antenn" over for omgivelserne i deres forsøg på at forstå, beherske og kontrollere en til tider uoverskuelig tilværelse. Dette bekræftes i en undersøgelse af børnesamtaler i et tidligere statsamt (Warming 2002), hvor det fremgår, at det at lytte til disse børn i bedste fald kan medvirke til aflastning af barnet, idet barnet får nogle at dele sin viden og tanker med, såvel som til, at de voksne omkring barnet kan få et bedre beslutningsgrundlag og dermed bedre mulighed for at træffe beslutninger, der kommer så tæt på barnets bedste som muligt.

De positive aspekter ved at inddrage børn kan således være at:

- Barnet oplever at blive taget alvorligt og får mulighed for at give udtryk for behov og ønsker.
- Fokus kan flyttes fra forældrenes konflikt til barnets behov.
- Barnet kan opleve lettelse ved at kunne tale om problemer og samtalen kan virke forløsende.
- Barnet får mulighed for at opleve, at konflikter kan løses.
- Beslutninger påvirkes også af barnets holdninger og ønsker.

Men inddragelsen af børn i forbindelse med beslutninger om forældremyndighed, samvær og bopæl kan også indebære en række dilemmaer og modsætningsforhold, som de myndigheder og fagpersoner, der behandler disse sager og inddrager børnene aktivt i sagsbehandlingen, nødvendigvis må forholde sig til. I værste fald kan inddragelsen af børn føre til en række negative konsekvenser såsom at:

- Barnets oplevelse af at befinde sig i en loyalitetskonflikt mellem forældrene for-

stærkes, og barnet kan blive bange for at udtale sig.

- Barnet oplever ikke at blive lyttet til eller taget alvorligt.
- Barnet bruger energi på at balancere i konfliktfeltet mellem forældrene og fokuserer mere på forældrenes reaktioner end på egne behov og ønsker.
- Barnets udtalelser/holdninger bliver efterfølgende "brugt" mod barnet af forældrene.
- Barnet påvirkes af forældrene.

Historien om Dorte er et eksempel på en børnesamtale, som ikke formår at give de voksne et bedre beslutningsgrundlag, men i stedet belaster barnet ved, at hun bliver (ene)ansvarlig for håndtering af et problem, som dybest set er forældrenes: moderens sorg over bruddet og i forlængelse heraf belastningen af relationen mellem Dorte og faderen. I antologien "Børn som informanter" skriver professor Per Schultz Jørgensen (2000) netop om denne problematik i forbindelse med høring af børn:

"Selvfølgelig rummer selve perspektivet om børns deltagelse også, hvad man må opfatte som faremomenter. Altså noget i retning af, at vi kan komme til at forstærke en risikofyldt selvstændiggørelse af børn, vi kan svække i forvejen svage relationer og på den måde udvide individualistiske træk i vores tidsperiode."

De "dårlige historier" – eller mere abstrakte iagttagelser af risici ved høring og inddragelse af børn – kan umiddelbart mane til forsigtighed og måske endda ligefrem initiere tvivl om hensigtsmæssigheden af de nye lovgivningsmæssige tiltag. Det er imidlertid ikke hensigten med denne artikel, idet der som tidligere påpeget også er store potentialer for omsorg for barnet i børnesamtalen såvel som for bedre beslutningsgrundlag med henblik på beslutninger, der kommer så tæt på barnets bedste som muligt. Det vigtige spørgsmål må derfor være, hvordan man sikrer, at de gode intentioner i forbindelse

med inddragelse af børn og de potentialer, der ligger i børnesamtalen, indfries?

VED VI HVORDAN VI GØR DET?

Den nye lovgivning på det familieretlige område betyder, at et stort antal børn kommer til samtale i forbindelse med myndigheder-

I lov om forældremyndighed og samvær, § 29 bekendtgøres, at: "Statsforvaltningen skal tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling ved uenighed om forældremyndighed og samvær." I samme paragraf stk. 1 og 2 bekendtgøres vedrørende samtaler med børn: "Er et barn fyldt 12 år skal der, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær, finde en samtale sted med barnet herom. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for sagen. Er barnet under 12 år skal der finde en samtale sted, som nævnt i stk. 1, hvis barnets modenhed og sagens omstændighed tillader det." I Forældreansvarsloven § 34, stk. 1 og 2 udtales, at: "Barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder." I § 35 i samme lov siges om barnets adgang til at henvende sig til statsforvaltningen: "Et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode statsforvaltningen om at indkalde til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær."

nes behandling af tvister mellem forældrene, og at denne samtale hovedsagelig varetages af børnesagkyndige. Det er en særdeles positiv og nødvendig udvikling, som forhåbentlig resulterer i, at børnene oplever at blive lyttet til, samt at der tilvejebringes et bedre grundlag for at tage beslutninger, som bliver til barnets bedste. Men ved vi, om det er tilfældet?

Der eksisterer forbløffende lidt viden og forskning på området. Familiestyrelsen har årlige statistiske opgørelser over, hvor mange børn der høres og inddrages i forbindelse med familieretssager, og Mai Heide Ottesen har med udgangspunkt i journalmateriale lavet analyse af børns synlighed i sagsbehandlingen og hvilken status børnene tillægges (2004). I international sammenhæng er der en del analyser og diskussioner af såvel risici som etiske aspekter ved inddragelse af børn. Imidlertid glimrer analyser af, hvordan man bedst muligt støtter barnet under og efter samtalen, så det positive potentiale udfoldes og risici minimeres, ved deres fravær. Hanne Warmings undersøgelse fra 2002 er en undtagelse, men denne begrænser sig til 22 børnesamtaler i et enkelt (tidligere) statsamt og omfatter kun en delmængde af de forskellige typer af børnesamtaler, som finder sted på det familieretlige område.

Det er således meget begrænset forskning, der kvalitativt analyserer, på hvilken måde og i hvilke sammenhænge børn bedst kan inddrages. Der er derfor behov for mere omfattende kvalitativ forskning, som indrager hele det familieretlige område, og hvor nye såvel som etablerede metoder og praksisser med inddragelse og høring af børn afprøves og evalueres. En sådan forskning er et nødvendigt udgangspunkt for kvalificeret uddannelse af dem, der skal varetage børnesamtalerne, og dermed for udviklingen af en god – og perspektivrig – praksis på området.

Tale er sølv ...

**... og så værdifuldt som guld –
med den digitale Pocket Memo 9620.**

Oplev en elegant dikterløsning, som gør din arbejdsgang optimal og sætter nye standarder med et ekstra stort display, exceptionel data sikkerhed, lang batterilevetid, krystal klar lyd kvalitet og forberedt til dansk talegenkendelse, samt meget mere.

For yderligere information eller demonstration af digital diktering kontakt:

Max Manus A/S, Rosenkæret 11 C, 2860 Søborg, Tlf.: 70 10 55 10
www.maxmanus.dk • sales@maxmanus.dk

PHILIPS
sense and simplicity

BRIXTOFTES FORSVARER GØR SIG SKYLDIG I INHABILITET

En journalist kan godt både afdække kritisable forhold og følge den efterfølgende retssag, mener Jyllands-Postens, som kritiserer advokat Vibeke Borberg for selv at være inhabil.

JEG LÆSTE MED INTERESSE (Advokaten 10/2007) om Vibeke Borbergs ph.d.-projekt om pressen og domstolene. Jeg kan dog ønske mig, at Vibeke Borberg i sin forskning vil inddrage overvejelser om såvel pressens frihed som habilitet i højere grad, end hun gjorde det i interviewet. Vibeke Borberg henter bl.a. sin argumentation i journalist Morten Pihls dækning af retssagen mod Peter Brixtofte m.fl. i Morgenavisen Jyllands-Posten.

Borberg spørger om Morten Pihl var habil. Han var, noterer hun, en af de to reportere, som afslørede Farum-skandalen i B.T., og fik Cavling-prisen for indsatsen.

”Havde han ikke efterhånden fået en så personlig interesse i sagen, at han var interesseret i en domfældelse,” spurgte Vibeke Borberg. Hun besvarede ikke sit eget spørgsmål direkte, men læseren må af sammenhængen forstå, at Morten Pihls dækning af Brixtofte-sagen har bidraget til at svække Borbergs tillid til medierne.

Jyllands-Postens ledelse stillede – sammen med Morten Pihl – det samme spørgsmål før domsforhandlingen: Var Brixtoftesagen blevet personlig for ham, så han ville betragte en frifindelse af Brixtofte som et nederlag, og en domfældelse som en sejr?

EFTERSPIL

Problemstillingen dukker jævnligt op hos medierne: En journalist afdækker kritisable forhold efter omfattende research i et

komplikeret emne; artiklerne fører til et efterspil, f.eks. i form af en undersøgelse eller en retssag. Den, som har de bedste forudsætninger for at følge dette efterspil på en kompetent måde, er oftest den journalist, som fra begyndelsen har sat sig grundigt ind i sagen. Det kræver, at journalisten skal opretholde en professionel distance til en sag, en personkreds og et emne, som han har engageret sig i gennem længere tid. En velkendt, professionel udfordring, som den enkelte journalist har erfaring med, og ikke står alene med: Redaktører og redaktionssekretærer udgør et filter som skal reagere ved tegn på, at journalisten er farvet og ikke fair i sin dækning.

Der var ingen tvivl på Jyllands-Posten: Morten Pihl er i særklasse den danske journalist, som kender Brixtofte-sagen bedst – derfor er han også den, der kan give avisens læsere den bedste dækning af sagen.

FORSØG PÅ CHIKANE

Der blev gjort mange forsøg på at hindre den beslutning. Jyllands-Posten fik en række henvendelser med en argumentation som Vibeke Borbergs, endnu før det første retsmøde i sagen fandt sted i marts 2004, og dermed før nogen havde haft lejlighed til at læse en linje af Morten Pihls retsreportager. Henvendelserne kom både fra hovedpersonen, Peter Brixtofte, og fra kendte Brixtofte-støtter i Farum. Hensigten var klart at sværte

Morten Pihls troværdighed som journalist. Henvendelserne havde ingen virkning. Det er en umistelig del af pressens frihed, at redaktionen selv suverænt beslutter, hvilken medarbejder der skal beskæftige sig med en bestemt sag, uden at lade sig påvirke af de forsøg på pression fra omverdenen, som ikke helt sjældent forekommer.

Også under domsforhandlingen blev der gjort forsøg på at forhindre Morten Pihls arbejde, da forsvarerne Rene Offersen og Vibeke Borberg satte Morten Pihl på vidnelisten og plæderede for, at han skulle udelukkes fra retsmøderne indtil han – meget sent i forløbet – havde været afhørt som vidne. Forsvarerne fik ikke medhold i synspunktet.

Rene Offersen brugte senere sin bog om sagen til at genfremsætte påstanden om Morten Pihls manglende habilitet. Men skønt Offersen havde 216 bogsider til sin rådighed, dokumenterede han ingen eksempler på farvet eller unfair retsreportage i Jyllands-Posten fra Pihls hånd, ligesom Vibeke Borberg i interviewet heller ikke bidrog med konkrete eksempler.

Morten Pihl har siden 2003 skrevet hundreder af artikler om Brixtofte-sagen i Jyllands-Posten. Bortset fra angivelsen af en forkert ugedag for et retsmødes afholdelse, har artiklerne fra retssagen ikke afstedkommet en eneste faktuel indvending til avisen – heller ikke fra Vibeke Borberg.

Vibeke Borberg har som betalt forsvarer for Peter Brixtofte fremført præcis de argumenter, som nu udgør en del af afsættet for hendes forskning. Det fører uundgåeligt til spørgsmålet: Er Vibeke Borberg den rette til opgaven? Eller gør hun sig som forsker skyldig i netop den inhabilitet, som hun og de øvrige Brixtofte-hold har forsøgt at beklikke Morten Pihl og Jyllands-Posten med?

NÅR KRIMINALITETEN DRIVER STRAFFERETSPLEJEN FREM

STRAFFERETTEN OG strafferetsplejen udvikler sig løbende på grundlag af ændret lovgivning – ofte efter et grundigt forarbejde i bl.a. Straffelovrådet eller Strafferetsplejeudvalget. På denne måde sikres en løbende tilpasning til ændrede forhold i kriminaliteten, samfundet og/eller ændrede politiske ønsker.

I visse tilfælde er den nye lovgivning så upræcis, at dens rækkevidde må fastlægges gennem en omfattende domspraksis. Det tydeligste eksempel på en sådan lovgivning i nyere tid er de ændringer i udlændingeloven, der skete i 1996 – “pusherloven” – og 1998, hvorved udvisningsreglerne blev skærpet. Disse lovændringer førte omkring årtusindskiftet til, at en række udvisningsdomme med tredjeinstansbevilling blev indbragt for Højesteret, der for så vidt angår en række “typetilfælde” måtte fastlægge grænserne for, hvornår udvisning var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8 om ret til respekt for familieliv.

Strafferetten og strafferetsplejen udvikler sig imidlertid også i perioder i “spring”, uden at en udvikling har været politisk bestemt.

Tre datoer er interessante i denne sammenhæng. Hver især er det datoer, der i nyere tid har sat gang i en udvikling i strafferetten og/eller strafferetsplejen:

- ukendt dato 1987: Den første annonce i dagspressen om opkøb af et overskudsselskab.
- 10. marts 1996: Et medlem af Bandidos dræbes, og tre såres i Københavns Lufthavn.
- 16. december 2006: Uroligheder på Nørrebro i forbindelse med en demonstration for Ungdomshuset på Jagtvej.

I nyere tid har det ofte været store straffesager, der har drevet en udvikling frem inden for strafferetten.

Disse tre datoer har været begyndelsen på tre forløb af kriminelle handlinger, der har givet anledning til en række domstolsafgørelser af principiel rækkevidde.

SELSKABSTØMMNINGEN

Selskabstømmningen pågik i årene fra 1987 til 1994, på hvilket tidspunkt den daværende regering fik bragt selskabstømmningen fuldstændigt til ophør, efter at man i 1993 havde fjernet en del af markedet for handel med overskudsselskaber. Selskabstømmerområdet omfattede i alt ca. 1.600 overskudsselskaber. Tiltale for skyldnersvig blev rejst i ca. 30 sager mod ca. 80 personer.

“Retsopgøret” indledtes med civile erstatningssager, og Højesteret fik i januar 1997 anledning til at træffe afgørelse i den første principielle sag, “Satair-sagen”. Straffesagerne mod selskabstømmerne blev indledt ved domstolene i 1997, og sagerne verserede navnlig ved byretterne og landsretterne i årene før og efter årtusindskiftet. Den sidste sag verserer fortsat ved Østre Landsret.

Som udgangspunkt blev der rejst tiltale for skyldnersvig mod køberne af overskudsselskaberne. Henset til bl.a. den alvorlige kriminalitet og kriminalitetens omfang blev der i byretterne og landsretterne i en række tilfælde udmålt meget lange fængselsstraffe.

Kun en enkelt af sagerne, hvor sagen ikke var blevet fremmet i en periode på ca. to år, og hvor straffen af landsretten med henvisning til EMRK artikel 6, stk. 1, om ret til rettergang “inden en rimelig frist” var blevet fastsat under hensyntagen hertil, er blevet indbragt for Højesteret som tredje instans.

Højesteret fik imidlertid forelagt en række problemer af processuel karakter som f.eks. spørgsmål om bl.a. brug af revisionsberetninger som bevismidler, revisorhabilitet, udlevering af politiets korrespondance med revisorer, dommerhabilitet, selvinkriminering, forsvarersalærer i store straffesager mv. Som et kuriosum kan nævnes, at Højesteret blandt andet i et kæremål af en forsvarer blev bedt om at tage stilling til, om en særlig tæt berømmelse var strid med EMRK og reglen om 11 timers hviletid i arbejdsmiljølovgivningen. For fuldstændighedens skyld bør også nævnes, at de sideløbende civile erstatningssager mod navnlig sælgerne og deres rådgivere også bidrog til udvikling af den civile retspleje ved bl.a. kæremål til Højesteret om afsigelse af udeblivelsesdom.

Også internationalt gav sagerne anledning til vejledende afgørelser, idet Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afviste klager over overtrædelse af EMRK artikel 6, stk. 1, som åbenbart grundløse i to tilfælde, hvor sagerne, der begge havde været behandlet i byret og landsret, havde strakt sig over mere end henholdsvis ni og ti år.

ROCKERKRIGEN

“Den Store Nordiske Rockerkrig” strakte sig fra den 10. marts 1996 til september 1997, og i alt 11 blev dræbt, heraf fem i Danmark. Ud over angrebet i lufthavnen omfattede “krigen” bl.a. også angreb med panserværns-

raketter på to arresthuse og på Hells Angels' klubhus i Titangade på Nørrebro.

De mange efterfølgende straffesager gav bl.a. anledning til, at Højesteret fik lejlighed til at træffe principielle afgørelser om bl.a. vidnefritagelse for en buschauffør, som havde overværet skuddrabet i lufthavnen, udlevering af teleoplysninger, varetægtsfængsling for våbenbesiddelse, beslaglæggelse og sager om erstatningskrav fra rockere i forbindelse med visitationer.

UNGDOMSHUSET

Urolighederne i forbindelse med Ungdomshuset på Jagtvej begyndte reelt den 16. december 2006, hvor der i forbindelse med en demonstration var omfattende uroligheder, angreb mod politiet og hærværk på Nørrebro. Den 16.-17. december 2006 anholdt politiet ca. 250 personer, hvoraf næsten alle blev løsladt af politiet eller Københavns Byret. Situationen eksploderede den 1. marts 2007, da huset blev ryddet, for herefter at

aftage over de følgende dage. Fra den 1. til den 11. marts 2007 blev der anholdt knap 800 personer, og ca. 225 personer med tilknytning til urolighederne blev i perioden fra den 1. til den 4. marts 2007 fremstillet i grundlovsforhør i Københavns dommervagt og ca. 200 varetægtsfængslet.

Efterfølgende har sagerne givet anledning til spørgsmål vedrørende rækkevidden af straffelovens § 134a, hvorefter deltagere i bl.a. grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted straffes, hvis de har handlet efter aftale eller flere i forening. Bestemmelsen er senest blevet fortolket af Højesteret efter optøjerne den 18. maj 1993 på Nørrebro. Herudover har Højesteret med tredjeinstansbevilling fået forelagt flere sager om varetægtsfængsling, hvilket ikke er hyppigt forekommende, og Østre Landsret spørgsmål om beslaglæggelse.

Højesteret har således i sommeren 2007 fået anledning til at tage stilling til 13 sager om varetægtsfængsling, som er blevet afgjort

ved tre kendelser i juni og august 2007 (den første kendelse er nærmere omtalt af advokat Hanne Rahbæk i Advokaten 6/2007). Højesteret har i den forbindelse bl.a. taget stilling til, om der kunne ske varetægtsfængsling af hidtil ustraffede "aktionerende" under henvisning til "gentagelsesfaren", og om fortsat varetægtsfængsling ud over otte uger af seks anholdte fra selve Ungdomshuset var berettiget af hensyn til efterforskningen.

Østre Landsret har også fået lejlighed til at tage stilling til, om betingelserne for ransagninger dels på en privat adresse uden sigtelse, dels i bl.a. Folkets Hus i Stengade og Det Frie Gymnasium havde været opfyldt.

Gennemgangen ovenfor viser, at strafferetten og strafferetsplejen naturligt nok udvikles gennem ny lovgivning, men at ny kriminalitet og store sagskomplekser giver anledning til, dels at velkendte regler og velkendt jura bliver fortolket og udviklet, dels at mere upåagtede bestemmelser dukker frem og bliver prøvet af.

KONTRAKTER KAN OPHÆVES VED BRUD PÅ EU'S UDBUDSREGLER

I SLUTNINGEN AF 1990'ERNE indgik den tyske by Braunschweig en 30-årig aftale om bortskaffelse af affald. Byens myndigheder var af den opfattelse, at aftalen var omfattet af EU's udbudsregler, men at reglerne i den konkrete situation fritog myndighederne fra pligten til at offentliggøre en bekendtgørelse, og at de kunne tildele aftalen i henhold til et udbud efter forhandling. Kontrakten blev herefter tildelt virksomheden Braunschweigische Kohlebergwerke. Europa-Kommissionen var ikke enig i, at aftalen ikke skulle udbydes i konkurrence, og sagen endte for EF-domstolen, der fastslog, at de tyske myndigheder havde overtrådt de relevante udbudsregler, (jf. forenede sager C-20/01 og C-28/01, Kommissionen mod Tyskland, Saml. 2003 I-3609).

Efter EF-domstolens afgørelse opstod der uenighed mellem Tyskland og Kommissionen om, hvad retsfølgen af dommen skulle være. Den tyske regering fremhævede, at man efter dommen havde indskærpet, at reglerne skulle overholdes, samtidig med at regeringen fastholdt, at der ikke kunne stilles krav om ophævelse af kontrakten. Kommissionen var imidlertid af den opfattelse, at Tyskland ikke havde truffet de fornødne foranstaltninger, hvorfor den anlagde sag med påstand om, at staten blev pålagt tvangsbøder indtil kontrakten blev ophævet (jf. sag C-503/04, Kommissionen mod Tyskland, dom af 18. juli 2007). Under denne nye sag valgte de tyske myndigheder at ophæve kontrakten, hvilket fik Kommissionen til at frafalde påstanden om tvangsbøder. Spørgsmålet, som EF-domstolen skulle tage stilling til, blev herefter, om det fulgte af fællesskabsretten, at de tyske myndigheder havde været forpligtede til at ophæve den ulovlige kontrakt.

Hvis en kontrakt er indgået i strid med udbudsreglerne, kan kontrakten i visse tilfælde ophæves. Og den pligt påhviler det enkelte medlemsland.

Domstolen fastslog, at den tyske regering havde været forpligtet til at bringe den ulovligt indgåede kontrakt til ophør. Den lagde herved særligt vægt på, at en effektiv håndhævelse af udbudsreglerne måtte forudsætte en ophævelse af den ulovlige kontrakt, idet traktatbruddet ellers kunne have fortsat i årtier. Samtidig gjorde EF-domstolen det klart, at retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, princippet *pacta sunt servanda* (grundsætning om, at overenskomster skal holdes, red.) samt ejendomsretten som en grundlæggende rettighed ikke kunne påberåbes af Tyskland som begrundelse for, at den oprindelige traktatbrudsdom ikke var blevet opfyldt. Disse rettigheder tilkommer nemlig principielt alene den ordregivende myndigheds medkontrahent, som eventuelt vil kunne påberåbe sig dem over for myndigheden, hvorimod de pågældende rettigheder ikke kan påberåbes af myndigheden med henblik på, at den kan unddrage sig sit eget ansvar i henhold til fællesskabsretten.

DOMMENS BETYDNING

Dommen er bemærkelsesværdig, og det må forventes, at den vil få vidtrækkende kon-

sekvenser. Set i det lys er det overraskende, at den kun blev afsagt af en femmandsafdeling, hvilket nødvendigvis svækker dens værdi for senere retspraksis – den såkaldte præjudikatsværdi.

I dommen fastslår EF-domstolen entydigt, at manglende overholdelse af EU's udbudsregler kan medføre, at medlemsstaternes ordregivende myndigheder forpligtes til at ophæve den ulovlige kontrakt. Det er imidlertid klart, at det ikke kan være enhver overtrædelse af udbudsreglerne, som medfører hævepligt. Dommen identificerer ikke selv de tilfælde, hvor der følger pligt til ophævelse, men det må antages, at EF-domstolen kun vil kræve ophævelse, hvor der foreligger en tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse. Professor Steen Treumer har i en nylig artikel i *Public Procurement Law Review* (2007, side 371 ff) fremført, at der må antages at være tale om en sådan tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse, hvor overtrædelsen har – eller med overvejende sandsynlighed må antages at have – påvirket selve udfaldet af det offentlige udbud. Han har samtidig anført, at der ved vurderingen af, om der foreligger en tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse, formentlig må tages hensyn til, hvor klar og præcis den tilsidesatte bestemmelse er, hvorvidt et skøn, som den tilsidesatte bestemmelse overlader de nationale myndigheder eller fællesskabsmyndighederne, om overtrædelsen er begået eller tabet er forvoldt forsætligt eller uagtsomt, om en eventuel retsvildfarelse er undskyldelig eller uundskyldelig, den omstændighed, at en fællesskabsinstitutions holdning kan have været medvirkende til undladelsen, vedtagelsen eller opretholdelsen af nationale foranstaltninger eller praksis i strid med fælles-

skabsretten. Hertil kommer, at den ulovlige aftales indvirkning på det indre marked også må tillægges vægt, hvorved særligt aftalens varighed og størrelse har betydning.

HVEM SIKRER OPHÆVELSEN?

Et væsentligt spørgsmål er, hvem der på grundlag af fællesskabsretten kan ophæve en kontrakt, der er indgået i strid med Fællesskabets udbudsregler. Det følger selvfølgelig af dommen, at EF-domstolen kan fastslå, at en sådan kontrakt skal ophæves. Det må imidlertid antages, at hensynet til den effektive håndhævelse af fællesskabsretten indebærer, at også de nationale dom-

stole og Klagenævnet for Udbud direkte på grundlag af fællesskabsretten kan – og efter omstændighederne skal – fastslå, at den ordregivende myndighed har pligt til at ophæve en sådan aftale, i tilfælde hvor de anførte afgørelsesorganer konstaterer, at en kontrakt er indgået i strid med udbudsreglerne. Hvis disse afgørelsesorganer er i tvivl om, hvorvidt de efter fællesskabsretten er pligtige at ophæve kontrakten, har de mulighed for at stille et præjudicielt spørgsmål til EF-domstolen, hvorved de kan indhente bistand til at afgøre spørgsmålet. Hvorvidt de ordregivende myndigheder uden en forudgående afgørelse fra Klagenævnet for Udbud eller fra

domstolene ligeledes kan og skal tilsidesætte aftaler, hvor der foreligger en kvalificeret overtrædelse af Fællesskabets udbudsregler, forekommer mere tvivlsomt. På den ene side vil en sådan forpligtelse indebære en mere effektiv håndhævelse af fællesskabsretten. På den anden side bør man ikke lukke øjnene for, at myndighederne jo netop er part i den pågældende kontrakt, således at der vil kunne være en risiko for misbrug af hæveadgangen. Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at det er højst uklart, hvornår pligten (og retten) til at hæve på fællesskabsretligt grundlag indtræder. Man kan således for eksempel tænke sig, at en lokal myndighed indgår en længerevarende kontrakt med en virksomhed uden at følge udbudsreglerne. Efterfølgende udskiftes ledelsen af den lokale myndighed, og den nye ledelse ønsker at udskifte den virksomhed, som der er indgået kontrakt med. Selv om det ikke er oplagt, at kontrakten skulle have været i udbud, ville det jo være fristende at påstå dette, og således være "tvunget" til at ophæve kontrakten. Spørgsmålet om de ordregivende myndigheds hæveadgang er dog fortsat ganske uafklaret og må afvente fremtidig praksis.

Hvor myndighederne i en medlemsstat indgår en aftale i strid med EU's udbudsregler, vil aftalen ikke blot være ulovlig, men der vil herudover efter omstændighederne være pligt til at ophæve aftalen. Denne pligt gælder, hvor ulovligheden er fastslået af EF-domstolen, men må antages også at gælde, hvor den er fastslået af en medlemsstats domstole eller kompetente nævn. Derimod er det mere tvivlsomt, om pligten også påhviler medlemsstatens ordregivende myndigheder.

Medarbejdernes indflydelse er under forvandling

Danmark har indført et nyt EU-direktiv, som kan vende op og ned på den lovbestemte medarbejderrepræsentation i toppen af virksomhederne. Ny bog gennemgår pædagogisk reglerne.

Lone L. Hansen: International fusion og spaltning – særligt om medbestemmelse. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København 2007. 168 s.

HIDTIL UPÅAGTET AF MANGE, men med meget stor potentiel praktisk betydning, har Danmark med virkning fra den 1. juli 2007 – gennem en implementering af det såkaldte CBM-direktiv næsten et halvt år før implementeringsfristen – indført adgang i lovgivningen til, at A/S'er, ApS'er, A.m.b.a'er, S.m.b.a'er og endog erhvervsdrivende fonde kan fusionere med juridiske personer i andre EU-lande.

Den foreliggende bog af Lone L. Hansen, der er advokat og ph.d.-stipendiat ved Aalborg Universitet, behandler den grænseoverskridende fusion af aktie- og anpartsselskaber og koncentrerer sig herved om de ganske særlige, og meget komplekse, retsspørgsmål, der er forbundet med at finde ud af, om der skal være medarbejderrepræsentation i ledelsen hos det fortsættende selskab efter fusionen, og i givet fald hvilken form denne medbestemmelse skal antage.

Bogen er et biprodukt af forfatterens ph.d.-arbejde, der drejer sig om forskellige aspekter af grænseoverskridende ansættelsesforhold. Den er opdelt i to hoveddele, hvoraf den første del redegør for de nye struktur-mæssige muligheder, der nu forelig-

ger med hensyn til at fusionere med hhv. spalte til eller fra selskaber i andre lande, mens den anden del beskæftiger sig med bogens hovedemne: at finde frem til, om, og da hvilken form for, medarbejderrepræsentation (medbestemmelse), der skal være gældende hhv. i det fortsættende selskabs ledelse efter fusionen og i de modtagende selskabers ledelse efter spaltningen.

TRE REGELSÆT

Strukturredegørelsen i bogen giver et solidt overblik over de retsgrundlag, der nu findes for grænseoverskridende fusion og spaltning: 1) Fusion mellem aktieselskaber med hjemsted i forskellige lande med henblik på dannelsen af et europæisk aktieselskab (et SE-selskab), dvs. dannelsen af en selskabsform, der i hvert fald indtil videre ikke er slået meget igennem her i landet, modsat f.eks. Tyskland og Sverige, skønt muligheden har eksisteret siden 2004. 2) Fusion mellem aktie- og anpartsselskaber med hjemsted i forskellige lande med hjemmel i 10. selskabsdirektiv (CBM-direktivet, cross-border merger direktivet). 3) Fusion mellem principielt enhver type erhvervsdrivende virksomhed direkte på grundlag af EF-Traktatens etableringsregler,

AF ERIK WERLAUFF, PROFESSOR, AALBORG UNIVERSITET

idet fusion må betragtes som én blandt flere måder at etablere sig på, og dermed beskyttet af Traktatens artikel 43 og 48, jf. EF-domstolens dom af 13. december 2005, C-411/03, Sevic. Det er denne dom, der – helt korrekt – har fået lovgivningsmagten i Danmark til i forbindelse med implementeringen af CBM-direktivet, der kun omfatter A/S- og ApS-typen, at medtage også de øvrige nævnte former for juridiske personer.

Der er således ikke mindre end tre retsgrundlag for de i bogen behandlede internationale strukturændringer, men der kan næppe være tvivl om, at det, der vil få langt den største praktiske udbredelse, vil være den grænseoverskridende fusion mellem aktieselskaber og anpartsselskaber. Tænk blot, at det nu bliver lige så naturligt for et dansk selskab (hvad enten det er det ophørende eller det fortsættende) at fusionere med et selskab i udlandet, som det i dag er at fusionere med et andet dansk selskab. At det som følge af medbestemmelsesreglerne imidlertid ikke bliver nær så nem en affære at fusionere grænseoverskridende – dét vidner den anmeldte bog meget klart om. Når grænseoverskridende fusion nu er mulig, er også grænseoverskri-

dende hjemstedsflytning mulig, uafhængigt af det opgivne udkast til 14. selskabsdirektiv om hjemstedsflytning. Det A/S eller ApS, der vil flytte udenlands, kan nemlig blot oprette et 100 pct. ejet datterselskab, indfusionere sig selv i dette og give datterselskabsaktier som fusionsvederlag til det ophørende moderselskabs aktionærer, dvs. en omvendt lodret fusion (bogens s. 21, note 42, der påpeger, at Kommissionen endog har anvist dette som en gangbar flytningsmetode).

IKKE-HARMONISERET OMRÅDE

Man kan spørge, hvorfor det skal være så komplekst – når nu EU gerne vil fremme mulighederne for grænseoverskridende fusion. Svaret er, at spørgsmålet om “medbestemmelse” (dét, vi i Danmark kender som en ret til medarbejderrepræsentation i bestyrelsen, når selskabet gennem tre år i snit har haft 35 medarbejdere) ikke er harmoniseret i EU; for at der overhovedet kunne udstedes noget direktiv om grænseoverskridende fusion, måtte man finde en løsning, der ikke gjorde det muligt for et selskab at “fusionere sig ud” af medarbejderrepræsentation, f.eks. ved at fusionere med et engelsk selskab, med sidstnævnte som det fortsættende.

NY FORM FOR MEDBESTEMMELSE

Bogen redegør i et klart sprog for de faser, man skal igennem, når to eller flere selskaber med hjemsted i forskellige lande vil fusionere (og jeg koncentrerer mig herved om fusion efter CBM-reglerne, dvs. mellem aktie- og/eller anpartsselskaber. Som dansk læser får man sig en række overraskelser over den nytænkning, der ligger i CBM-reglerne, og som givetvis over en årrække vil forandre den form for medbestemmelse, vi vil se i danske selskaber. Jeg skal blot fremhæve nogle af disse overraskelser, idet det indledningsvis skal fremhæves, at den grænseoverskridende fusion slet ikke kan registreres og dermed ikke kan komme selskabsretligt til eksistens, førend spørgsmålet om medbestemmelse er afklaret:

Hvis nu det fortsættende selskab i fusionen er dansk, og når nu Danmark (efter vor traditionelle opfattelse) har så “generøse” medbestemmelsesregler, skulle man måske tro, at medbestemmelsesreglerne i det fortsættende selskabs hjemland, Danmark, automatisk fandt anvendelse, dvs. dansk AL § 49, stk. 2-3, hhv. ApL §§ 22, stk. 2-3, men her får man sig den første overraskelse. Hjemlandsreglerne for det fortsæt-

tende selskab anvendes nemlig kun, hvis de lever op til visse kvalitetskriterier, og ét af disse kriterier er et krav i regelsættet om, at reglerne også giver valget og valgbarhed til selskabets medarbejdere ved udenlandske filialer – hvilket de danske regler i deres nuværende udformning faktisk ikke gør. Med andre ord dumper de ellers højt besungne danske medbestemmelsesregler ved denne test. Følgen heraf er, at hjemlandsreglerne i denne situation ikke anses for “gode nok”, og der skal derfor finde forhandlinger sted mellem ledelses- og medarbejdersiden om at finde frem til individuelle medbestemmelsesregler for det fortsættende selskab. Det samme ville være tilfældet, hvis hjemlandsreglerne for det fortsættende selskab slet ikke gav nogen medbestemmelse (jf. de indledende bemærkninger om, at et selskab ikke skal kunne “fusionere sig” ud af medbestemmelse, hvilket f.eks. har været Tysklands skræk).

Næste overraskelse får man sig, når det viser sig, at der, uanset det fortsættende selskabs størrelse, ikke nødvendigvis behøver at være medarbejderrepræsentation i et fortsættende dansk selskab – og selv om der bliver en sådan repræsentation, kan den

antage helt andre former end det fasttømrede system, vi kender i dag (hvor medarbejderne har valgt til 1/3 af bestyrelsen, jf. aktieselskabslovens § 49, stk. 2). I forbindelse med en grænseoverskridende fusion er dette spørgsmål nemlig underlagt en meget vidtgående aftalefrihed, og der kan aftales ordninger, der radikalt afviger fra den kendte danske, f.eks. at der ikke skal være valgt til de pågældende mandater, men indstillings- eller vetoret i forbindelse med generalforsamlingsvalg af mandaterne, at mandaterne udgør flere eller færre end den tredjedel, der er så velkendt herhjemme, og endog at det ikke behøver at være bestyrelsesmandater, men f.eks. kan være en direktionspost, der er valg-, indstillings- eller vetoret til. Bogen fører på instruktiv måde læseren gennem aftalefrihedens betydning og de praktiske muligheder, der udspringer heraf.

BEDSTE FORM – STØRSTE ANDEL

Hvis hjemlandsreglerne af én af de nævnte årsager ikke uden videre er "gode nok", og hvis de nævnte forhandlinger mellem ledelsen og medarbejdersiden ikke fører til en aftale som nævnt, anvendes et sæt referencebestemmelser, som CBM-reglerne har overtaget fra

SE-reglerne (desværre har de overtaget dem plukvis, og heraf udspringer en retstilstand, som det er uhyre vanskeligt at få overblik over, men som bogen fører sin læser sikkert igennem).

Den tredje gedigne overraskelse kommer i denne forbindelse, når det viser sig, hvad referencebestemmelserne (man kunne her anvende det af Mads Bryde Andersen i aftaleretten lancerede udtryk: "baggrundsretten") egentlig fører til: de fører til en kombination af 1) den for medarbejderne bedste form for medbestemmelse (dvs. i valget mellem valg-, indstillings- og vetoret og i valget mellem f.eks. bestyrelses- og direktionsmandater), som findes i noget af de fusionerende selskaber, idet et særligt forhandlingsorgan, dvs. reelt medarbejdersiden bestemmer, hvad der er den bedste form; og 2) den største procentvis andel mandater i det pågældende organ, som findes i noget af de fusionerende selskaber (hvorved f.eks. en tysk 50% andel selvsagt er større og bedre end en dansk tredjedel). Lone L. Hansen lancerer i sin fremstilling det rammende udtryk: bedste form, største andel for at beskrive denne ultimative harmonisering på højeste fællesnævner.

AKTIONÆRER BØR TAGE FORBEHOLD

De selskaber, der begiver sig ud i en international fusion og dermed også ud i disse køreplaner for afgørelse af medbestemmelsspørgsmålet, kan ende med at få noget helt andet, end aktionærerne måske ventede sig.

Derfor er det beroligende at vide, at selskabernes generalforsamlinger kan forbeholde sig en nødbremse, som indebærer, at de til syvende og sidst kan droppe fusionen, hvis medbestemmelseresultatet uventet forekommer dem uspiseligt. Chancen for, at noget sådant vil ske, er dog betydelig mindre, hvis fusionen planlægges ordentlig og man på forhånd har orienteret sig i denne bog.

Det skal blive spændende at se disse regler virke i praksis og at se, hvordan der over årene vil fremvokse danske selskaber, der – fordi de er de fortsættende selskaber i en grænseoverskridende fusion – udstyres med helt andre former for medbestemmelse, end vi er vant til efter AL § 49 hhv. ApL § 22 (jf. bogens s. 47, der på tankevækkende måde sætter traditionel dansk medbestemmelse i sammenhæng med disse nye muligheder).

UDENLANDSK SELSKAB INDFUSIONERES

Vejen hertil vil, som det ses af det foregående, være besværlig,

men belønningen vil være stor, eftersom det langtfra altid er tilfredsstillende at skulle oprettholde et overtaget selskab som et udenlandsk datterselskab; det vil ofte være ønskeligt at indfusionere det og i stedet blot have en udenlandsk filial, hvor det overtagne selskab før var.

Lone L. Hansens bog – der oven i købet er udstyret med praktiske bilag med rutediagrammer til planlægning af medbestemmelserforhandlingerne i en international fusion – giver en virkelig god teoretisk og praktisk anvendelig analyse af medbestemmelserreglerne, og den vil givetvis få betydning i de kommende års internationale strukturændringer.

Træt af lave bankrenter?

VIRKSOMHEDSORDNINGEN – SÆT DIN FORMUE I ARBEJDE!

For at servicere formuer opsparet under Virksomhedsordningen har vi udviklet et unikt og eksklusivt investeringskoncept: VirksomhedsPlanner.

Siden Virksomhedsordningen blev indført i 1987, er midler under ordningen udelukkende blevet placeret i obligationer eller via bankindsud. Lovændringen i 2005 muliggjorde investering i akkumulerende aktiebaserede investeringsforeninger.

Med VirksomhedsPlanner er det nu muligt at få en professionel kapitalforvaltning af din formue under Virksomhedsordningen. På baggrund af en individuelt fastlagt investeringsprofil bliver din formue investeret i en global portefølje af værdipapirer. Med VirksomhedsPlanner overvåger og tilpasser vi løbende dine investeringer, således at den til enhver tid afspejler din profil, og forholdet mellem afkast og risiko optimeres.

Hør nærmere om dine muligheder:

Søren Zoffmann: 3396 1812 eller
Andreas H. Ligaard: 3396 1809

VirksomhedsPlanner@dk.abnamro.com
www.virksomhedsplanner.dk

VirksomhedsPlanner retter sig primært mod investorer med en formue på min. kr. 1 mio.

ABN AMRO Asset Management udøver global kapitalforvaltning via 27 selskaber verden over og har mere end 1.500 ansatte og forvalter på globalt plan 1.500 mia. kr. Vores unikke kombination af lokalt nærvær og global ekspertise sætter os i stand til at tilbyde et bredt og integreret udvalg af lokale og globale produkter samt skræddersyede løsninger til større investorer. Læs mere på www.asset.abnamro.dk

VIRKSOMHEDSPLANNER

 ABN·AMRO Asset Management

Advokatforening bygger bro til Sverige

Øresundsregionens udvikling er også en udfordring til advokater. Ny forening sætter fokus på udfordringerne.

PÅ ADVOKATDAGENE sidste år i Kolding havde Advokaternes Serviceselskab meget prisværdigt sat dansk-svenske relationer på dagsordenen, hvor jeg selv havde lejlighed til at holde indlæg herom. Det var et seminar, der fint flugtede med oprettelsen af Øresundsadvokater, som er en kreds af advokater i Danmark og Sverige, der giver rådgivning om private og erhvervsmæssige problemstillinger med relation til Øresundsregionen.

Og der er også gode grunde til, at advokater i højere grad bør interessere sig for udviklingen i regionen. Der er en stigende bevidsthed om en samlet region med i alt 3,6 mio. indbyggere, som dermed udgør Nordens største og mest tæt befolkede storstadsregion. Der er en arbejdsstyrke på omkring 2,3 mio., der er omkring 150.000 virksomheder, der er en meget lav ledighed. Og samtidig er Øresundsregionen ikke mindst

godt i gang med at markere sig som et forskningscentrum med 14 universiteter med i alt 140.000 studenter og ca. 10.000 forskere.

Og der er andre indikationer på, at der er en stigende bevidsthed om regionen på tværs af Øresund. Antallet af pendlere over Øresund blev åbnet, og i dag pendler omkring 15 - 20.000 mennesker hver dag over Øresund.

Den betydelige stigning i arbejdspendlingen i Øresundsregionen kan henføres til nogle faktorer, der efterhånden har virket igennem en længere periode, nemlig forskellene i lønniveau mellem København og Skåne, den store arbejdskraftmangel ikke mindst i københavnsområdet, og de betydelige prisforskelle på anskaffelse af bopæl i henholdsvis København og Skåne.

Og der er basis for yderligere

udvikling. Der er gode konjunkturer på begge sider af Sundet. Siden år 2000 er Sverige det hurtigst voksende eksportmarked og vice versa og den dansk-svenske handel er steget i gennemsnit med næsten 6 % pr. år siden år 2000. Herudover ved vi, at en såkaldt arbejdskraftkrise virkelig truer Sjælland på endda ret kort sigt. En opgørelse over befolkningsprognoserne for de næste 20 år viser, at der om 20 år vil mangle omkring 330.000 i den erhvervsaktive alder på Sjælland. Skåne slipper betydelig lettere, hvilket også tyder på, at pendlingen fra Sverige til Danmark vil stige yderligere i de kommende år.

ADVOKATERNES UDFORDRING

Øresundsregionen har således udviklet sig voldsomt over de senere år, men der er fortsat konkrete udfordringer, som skal

løses. Det gælder, når virksomheder skal etablere sig, og det gælder for de privatpersoner, der til eksempel pendler inden for Øresundsregionen.

Det er vigtigt, at advokater, der ønsker at rådgive erhvervs- og virksomheder og privatpersoner omkring disse forhold i Øresundsregionen, er bevidste om arbejdet med nedbrydningen af barrierer, og hvor de største udfordringer ligger i forhold til rådgivning på de forskellige juridiske felter.

Skatteforholdene på tværs af Sundet var igennem en række år en barriere, der gav uklarhed for både virksomheder og borgere. Her har den skatteaftale, som blev indgået mellem Danmark og Sverige i oktober 2003, indebåret væsentlige fremskridt.

AF CLAES NILAS, DEPARTEMENTSCHEF

også nævnes, at det med aftalen er sikret, at hele lønindtægten kommer til beskatning i arbejdsgiverlandet, selv om visse dele af arbejdet udføres som f.eks. hjemmearbejde eller i form af tjenesterejser i bopælslandet.

Der er ingen tvivl om, at skatteaftalen har været en hjælp, men der er fortsat en udfordring på dette område. Aftalen har ikke harmoniseret skattereglerne i de to lande, og der er betydelige indholdsmæssige forskelle, f.eks. omkring adgangen til henlæggelser og i momsreglerne. Endvidere er indkomstbeskatningen forskellig.

FORSKELLE PÅ ARBEJDSMARKEDET

I forhold til arbejdsmarkedet er der også sket fremskridt og

udtrykt en klar politisk hensigt om at sikre mulighederne for et integreret arbejdsmarked mellem de to lande.

Nogle hovedforskelle på dette område er, at personbeskatning og lønniveau er lavere i Sverige, medens til gengæld arbejdsgiverafgifterne er højere. I Danmark er det omvendt, her er der lave arbejdsgiverafgifter og høj personbeskatning. Grundlæggende er der også den forskel, at det svenske arbejdsmarked i stor udstrækning er reguleret igennem lovgivning, medens det danske i første række er overenskomstreguleret. Endvidere er ansættelsesbeskyttelsen større i Sverige, dvs. det er sværere for svenske arbejdsgivere at afskedige ansatte, og der findes særlig lovgivning herom. Endelig findes der i Sverige lovgivning, der danner grundlag for ansættelseskontrakter, hvilket ikke er tilfældet i Danmark.

Arbejdstiden er længere i Sverige end i Danmark – 40 timer i forhold til 37 timer – og som sagt er der forskel i ansættelsestrygheden, hvor det i Sverige er sværere at opsiges personalet. Også ved sygdom er der forskelle, således har den svenske arbejdsgiver et omfattende ansvar med hensyn til rehabilitering, medens vi i Danmark har den såkaldte 120-dages regel, som kan udgøre et gyldigt grundlag for opsigelse af en funktionær. Og der er også forskellige regler omkring f.eks. karensdagssystemet.

Herudover fungerer rekrutteringsområdet forskelligt i de to lande. Medens der i Sverige findes lovgivning på dette område, som pålægger alle virksomheder at anmelde deres ledige jobs til den offentlige arbejdsformidling, findes der i Danmark et utal af CV-banker og opslagsmuligheder, som giver mange markedsføringsmuligheder af jobs.

MOD FÆLLES REGLER?

Sidste år underskrev den svenske og danske beskæftigelsesminister

Hovedelementerne er, at hele lønindtægten beskattes i arbejdsgiverlandet, der sker fradrag for betaling af broafgiften, og der sker fradrag for indbetalinger på pensionsordninger i bopælslandet. Samtidig aftalte de to lande en fordeling af skatteprovenuet, således at landene udveksler et beløb svarende til den gennemsnitlige primære kommuneskat, der opkræves af de privatansatte grænsegængere. Så princippet er altså, at de, der har udgifterne, også får indtægterne fra primærkommuneskatten. Det bør

en aftale om at fjerne hindringer på området. Siden har der været nedsat en arbejdsgruppe til at identificere, dokumentere og fjerne hindringer for bedre integration i regionen. Arbejdsgruppen, der har bestået af en række embedsmænd fra begge sider af Sundet, har i december måned 2007 afgivet en glimrende rapport om Øresundsregionen som arbejdsmarked. I rapporten er man meget fornuftigt inde på, at for mennesker, der pendler mellem Sverige og Danmark, og derfor berøres af begge landes systemer, ville det naturligvis i teorien være bedst, hvis alle love og regler var identiske og myndigheder fælles. Men vi er nødt til at have en respekt for, at vi taler om to selvstændige nationer, og at den danske respektive svenske lovgivning på området er vokset succesivt frem gennem det seneste århundrede og er resultatet af en proces, hvor regeringerne på vegne af befolkningen har skabt den lovgivning, som samfundet bygger på. Derfor har man i rapporten lavet en udmærket opdeling af grænsehindre, som bør fjernes, medens andre grænsehindre ikke vil blive fjernet, fordi Danmark og Sve-

rige er enige om, at det ikke er muligt eller ønskværdigt, eller har en forskellig opfattelse af, hvad der er muligt eller ønskværdigt. Sådan må det være mellem selvstændige nationer.

Det kan nævnes, at blandt de hindringer, der er eller foreslås ophævet, peges på socialsikringsbidrag. Her blev der i Danmark i december måned 2007 fremsat et lovforslag om at give lønmodtagere, som er socialt sikret i en anden EU-medlemsstat, og som arbejder i Danmark for en dansk arbejdsgiver, adgang til fradrag i Danmark for udenlandske, obligatoriske arbejdsgiverbidrag. Det vil være en betingelse, at der er indgået en aftale om, at den danske arbejdsgivers pligt til at svare arbejdsgiverbidrag til lønmodtagerens hjemland er overtaget af lønmodtageren selv. Hvis en arbejdstager med bopæl og socialsikring i Sverige således aftaler med sin danske arbejdsgiver, at arbejdstageren og ikke arbejdsgiveren skal indbetale svensk socialsikringsbidrag, vil arbejdstageren fremover kunne opnå fradrag for de betalte bi-

drag ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i Danmark. Fradraget gives efter samme regler som fradraget for dansk arbejdsmarkedsbidrag. På denne måde bliver den danske arbejdsgiver stillet, som om den ansatte er socialt sikret i Danmark.

Som en anden praktisk grænsehindring, der i arbejdsgruppens rapport stilles løsningsforslag i forhold til, kan peges på arbejdsløshedsforsikring for personer, der arbejder kort tid i et andet land. Problemet er her, at en person, der f.eks. bor i Sverige og begynder at arbejde i Danmark, ikke længere vil være omfattet af den svenske arbejdsløshedsforsikring. Derfor må den pågældende søge om at blive medlem af en dansk a-kasse. Det giver problemer for de personer, der er bosat i Sverige, men har flere korte ansættelser i Danmark. De skal være med-

lem af en dansk a-kasse de dage, hvor de arbejder i Danmark, og en svensk a-kasse i de mellemliggende perioder, altså mens de er arbejdsløse.

Her vil man skabe en praktisk løsning på, hvordan personer, der bor i Sverige og har arbejde med korte ansættelsesforhold i Danmark, kan håndteres ud fra en arbejdsløshedssynsvinkel. En mulighed er f.eks., at de pågældende får lov til at forblive medlemmer ved en kortere ansættelse i et andet land og efterfølgende tilbagebetaler a-kassen medlemsbidrag for de dage, hvor den pågældende person ikke er omfattet af arbejdsløshedsforsikringen.

Der er således en række forhold, som virksomhederne skal tage højde for, når de står

der er behov for at forstærke fokus omkring. Især for så vidt angår det Øresundsregionale arbejdsmarked ved vi, at der er potentiale for ansættelse af yderligere arbejdskraft. Derfor er den nye rapport fra det danske beskæftigelsesministerium og det svenske arbejdsmarkedsministerium meget brugbar, man får heri et rigtig godt overblik over det regelsæt, som gælder for grænsearbejdere, og hvor der altså kan gøres noget ved nogle, men hvor man realistisk siger om andre grænsehindre, at det ikke er muligt eller ønskværdigt, at de afskaffes. Et klart eksempel på det sidste er spørgsmålet om praktikpladser, hvor det ikke er muligt at

gennemføre arbejdspraktik i et andet land, f.eks. Sverige, og bibeholde understøttelse fra bopælslandet, f.eks. Danmark. Men det hænger sammen med, at Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats i Danmark skal tilgodese arbejdsmarkedets behov, hvormed menes det danske arbejdsmarkeds behov. Derfor kan der ikke gives tilbud med henblik på behov på det svenske eller andre landes arbejdsmarkeder.

Et andet eksempel er reglerne omkring vikarbureauer, den såkaldte montørregel. Her bliver udlejede personer i Danmark bruttobeskattet med 30 %. Og skatten tilbageholdes af den danske arbejdsgiver. Det giver ingen administrative byrder for det svenske vikarbureau, og Danmark har derfor den opfattelse, at disse regler ikke udgør nogen grænsehindring.

Som nævnt i indledningen

har vi set en klar udvikling i retning af en bevidsthed om og faktisk gennemførelse af en fælles region på tværs af Øresund. Der er ingen tvivl om, at denne udvikling vil fortsætte. Den kritiske masse er øget ved at se på regionen som en helhed. Og der er opstået en konkurrence på tværs af Øresund, f.eks. omkring bilreparationer, detailhandel, adgang til visse sundhedsydelser, til ejendomsmarkedet osv. Der er derfor et stort potentiale i at tilbyde rådgivning til såvel danske og svenske erhvervsvirksomheder, som overvejer at etablere eller måske allerede har etableret virksomhed i Øresundsregionen samt i forhold til borgere, der udnytter regionen som arbejdsmarked eller pendler over Øresund. Og da er det så vigtigt at være på forkant omkring, hvad det er for grænsehindre, som faktisk er afskaffet eller vil blive afskaffet, og hvad der er helt naturlige forskellige regelsæt i to selvstændige lande.

over for etablering i henholdsvis Sverige og Danmark. Det gælder forskellene i løn, ansættelses- og opsigelsesvilkår mellem de to lande, men der kan også være spørgsmål om valg af selskabsform, som er mest fordelagtig for virksomheden i ét af landene. Også en ting som lejeforhold er forskellige, således betaler man i Danmark leje for bruttoarealet.

FLERE TILTAG PÅ VEJ

Der er stadig nogle grænsehindre i regionen, som

Foreningen Øresundsadvokater blev stiftet på en generalforsamling den 20. januar 2006. Foreningen har over 90 advokater som medlemmer og afholdt sin første almindelige generalforsamling den 19. april 2007. Hvis man er medlem af foreningen, har man mulighed for at deltage i 2-3 arrangementer årligt, hvor der sættes fokus på forskellige temaer, f.eks. forretningsudvikling af advokatvirksomheder i Øresundsregionen, etablering af virksomhed i Sverige eller Danmark, arbejde på tværs af grænserne, køb af bolig og boligrådgivning, kulturforskelle og deres betydning i erhvervsforhold mv. Læs mere på: www.oresundsadvokater.dk

Advokater stilles bedre efter ny forældelseslov

En ny lov om forældelse betyder, at advokater gør sig selv en tjeneste ved at tjekke deres forsikring.

DEN 1. JANUAR 2008 er der trådt en ny forældelseslov i kraft. Loven får betydning for mange typer af erstatningskrav, herunder også erstatningskrav rettet mod advokater. Hidtil har advokaten efter reglerne i 1908-loven kombineret med DL 5-14-4 risikeret at hæfte personligt i op til 20 år. En typisk skade, hvor advokaten var i risiko for at ifalde et erstatningsansvar i op til tyve år efter den ansvarspådragende fejl, var rådgivning i forbindelse med testamenter, udarbejdelse af ægtepagter mv. Kendetegnende for disse sager er, at fejlrådgivningen først opdages efter mange år, hvor klienten har levet i utilregnelig uvidenhed om sit krav, og hvor forældelsesfristen i denne periode har været suspenderet.

Efter de nye 2008 regler er der en forældelsesfrist på tre år og en absolut frist på 10 år, hvor der ikke sker suspension ved utilregnelig uvidenhed. Advokaten er stillet langt bedre efter den nye lov, dog skal man fortsat være opmærksom på, at der ikke opstår hul i forsikringsdækningen.

Advokaten skal efter Advokat-samfundets vedtægter tegne en ansvarsforsikring, hvori der er indbygget et fem-årigt afløb, som skal dække erstatningskrav for ansvarspådragende handlinger eller undladelser begået i forsikringstiden, men hvor kravet først rejses efter advokatens død eller ved deponering af beskikelsen. Selv om der er tegnet en lovpligtig advokatansvarsforsikring med afløbsforsikring, kan advokaten efter de nye forældelsesregler blive mødt med et erstatningskrav, som ikke er forsikringsdækket. Ved tegning

eller vedligeholdelse af advokatansvarsforsikring er det derfor vigtigt, at forsikringen dækker i en 10-årig afløbsperiode.

Det særlige ved rådgivningsansvar er, at rådgivningen meget ofte er ydet mange år, før problemstillingen om ansvar kommer for dagen. Eksempelvis kan nævnes sagerne vedrørende de inkonvertible lån. Her blev såvel advokater som ejendomsmæglere gjort erstatningsansvarlige for fejlagtig rådgivning om de særlige indfrielsesvilkår for disse lån, en rådgivning som domstolene fandt, skulle være givet 5-10 år tidligere, da lånene blev overtaget af køberne af ejendommene.

I særlige tilfælde, hvor advokaten skal rådgive i en større sag, kan der tegnes en pro-

jektansvarsforsikring, hvor der gælder en fem-årig anmeldelsesfrist. Projektansvarsforsikringen tegnes typisk for at øremærke forsikringssummen til det enkelte projekt uden at involvere summen på den løbende forsikring. Også her skal man være opmærksom på, at mulige krav kan rejses vedrørende projektet i op til 10 år, hvorfor forsikringen bør tage højde for dette.

Selv om den nye forældelseslov ses at være mere lempelig omkring rådgiveransvar end den tidligere lov, er det fortsat vigtigt at have fokus på, at afløbsforsikringen dækker i en ti-årig periode, så man som pensioneret advokat ikke bliver mødt med velfærdstruende erstatningskrav.

AF HENRIK OVERGAARD HANSEN, ADVOKAT OG
TRINE LEGARTH, CAND.JUR., NASSAU FORSIKRING

Dansk Forening for Europaret har som formål at øge kendskabet til de retlige spørgsmål, som vedrører den Europæiske Union. I den forbindelse arrangerer foreningen foredrag og konferencer om EU-retlige emner samt om økonomiske og politiske spørgsmål i forbindelse med EU-samarbejdet. Der holdes 4-6 møder om året.

Foreningen er sammen med de tilsvarende foreninger i andre EU-lande medlem af Fédération Internationale pour le Droit Européen, F.I.D.E., der hvert andet år afholder en større konference for medlemmerne af de nationale foreninger med deltagelse af dommere og højtstående embedsmænd fra EU-institutionerne.

Medlemskab af foreningen er åbent for enhver, der er interesseret i europaretlige spørgsmål.

Forårets program

1. Vigtige EU-domme siden sidst

Foredrag ved kontorchef Jonas Bering-Liisberg, Udenrigsministeriet, og kommitteret Nina Holst-Christensen, Justitsministeriet. Tidspunkt: Torsdag den 13. marts 2008, kl. 16.00-18.00. Sted: Udenrigsministeriet.

2. 23'ende FIDE-konference i Linz (2008)

Næste konference afholdes i Linz den 28. - 31. maj 2008.

Konferencens hovedemner er:

1. Preparing the European Union for the Future? Necessary Revisions of Primary Law after the non-ratification of the Treaty establishing a Constitution for Europe.
2. The Modernisation of the European Competition Law - Initial Experiences with Regulation 1/2003.
3. The New Services Directive of the European Union - Hopes and Expectations from the Angle of a (Further) Completion of the Internal Market.

3. Alt godt langt fra havet – lidt om arbejdslivet ved EF-Domstolen

Foredrag ved Lars Bay Larsen, dommer ved EF-Domstolen. Tidspunkt: Mandag den 5. maj 2008, kl. 16.00 – 18.00. Sted: Endnu ikke fastlagt.

4. Forårets øvrige arrangementer

Foruden ovenstående arrangementer afholder foreningen i løbet af foråret et foredrag om de danske forbehold set i forhold til Lissabon-traktaten.

5. EU-konkurrencerettens udvikling siden sidst

Foredrag ved professor, dr.jur. Jens Fejø, Copenhagen Business School, og konsulent Kirsten Levinsen, Konkurrencestyrelsen. Tidspunkt: Onsdag den 10. september 2008, kl. 16.00-18.00. Sted: Endnu ikke fastlagt.

For indmeldelse i Dansk Forening for Europaret og for yderligere information vedrørende arrangementer m.v. se: www.europaret.dk eller kontakt foreningens sekretariat v/advokat Andreas Christensen, Horten A/S, Ved Stranden 18, 1012 København K, e-mail: europaret@europaret.dk.

NYE ADVOKATER

Stephan Agger, Landsorganisationen i

Danmark, Islands Brygge 32 D, 2300

København S, tlf. 35246000, 8/1 2008.

F. 17/7 1969, kand. 2004. Udd. hos Peter

Nisbeth, København og i CO-Industri.

Rikke Søgaard Berth, Bredgade 38, 1260 Kø-

benhavn K, tlf. 33478800, 16/1 2008. F. 6/7

1972, kand. 2002. Udd. i Justitsministeriet,

som politifuldmægtig, som fuldmægtig

hos statsadvokaten for Fyn mv., og hos

Mogens Thorninger, København.

Walther Jørgen Vang Christensen, Energi-

Midt A/S, Tietgensvej 2, 8600 Silkeborg,

tlf. 87228722, 22/1 2008. F. 15/5 1968, kand.

2003. Udd. hos Borch Invest A/S, Steffen

Olsen-Kludt, København, Klaus Thorsten

Wollesen Lund, København og Tage

Engelbrecht Svendsen, Silkeborg.

Line Correll, Nykredit A/S, Kalvebod Brygge

1-3, 1780 København V, tlf. 33421000, 2/1

2008. F. 29/1 1975, kand. 2002. Udd. hos

Kenneth Hedegaard, København.

Mia Dyvig, Vester Farimagsgade 23, 1606

København V, tlf. 33152010, 16/1 2008.

F. 18/2 1967, kand. 1991. Udd. hos Finn

Mejnertsen, København og Birgitte

Kjærulff Vogensen, København.

Kent Ekman, Fredericiagade 15, 1310

København K, tlf. 33131005, 2/1 2008. F.

8/6 1946, kand. 1974. Udd. hos Carsten

Sommer, København og Hanne Markussen,

København.

Heidi Bøgelund Hansen, Vester Farimags-

gade 23, 1606 København K, tlf. 33152010,

9/1 2008. F. 4/6 1978, kand. 2004. Udd. hos

Kurt Bardeleben, København.

Helle Holm, Vestergade 11, 8000 Århus C,

tlf. 86124400, 2/1 2008. F. 14/9 1977, kand.

2004. Udd. i Statsamtet Nordjylland, hos

Annegrete Gaarde, Odense, Anders B.

Vinther, Århus og Annette Møller Hannibal,

Århus.

Irene Brigitte Høiler, Danske Bank, Ejby In-

dustrivej 41, 2600 Glostrup, tlf. 33440000,

2/1 2008. F. 23/5 1956, kand. 1981. Udd. i

Danske Bank og hos Torben Waage.

Christina Alexandra Type Jardorf, Tuborg

Boulevard 1, 2900 Hellerup, tlf. 39452800,

18/1 2008. F. 12/5 1971, kand. 1997. Udd. hos

Hans-Henrik Stener, Holte, Internationalt

Patentbureau, København, Thorbjørn

Swanstrøm, København og Karsten

Kielland, Hellerup.

Henrik Kirk Jensen, Amagervej 24, 1160

København K, tlf. 33134262, 18/1 2008. F.

30/10 1973, kand. 2001. Udd. i Procesbevil-

lingsnævnet, som dommerfuldmægtig og

hos Hjejle Gersted Mogensen, København.

Thomas Donatzky Jensen, Amaliegade 31,

1256 København K, tlf. 33322012, 14/1 2008.

F. 23/6 1976, kand. 2004. Udd. hos Steen

Lassen, København.

Frederik Bue Johnsen, Stockholmsgade 41,

2100 København Ø, tlf. 35272626, 4/1 2008.

F. 7/5 1975, kand. 2003. Udd. i Københavns

Amt, Teknisk Forvaltning og hos Henrik

Sjørsløv, København.

Carl Søndergaard Madsen, Kristelig Fagfor-

ening, Engboulvarden 30, 8900 Randers,

tlf. 89112233, 14/1 2008. F. 19/12 1955, kand.

1991. Udd. hos Mette Lykkegaard, Randers.

Erik Matthiesen, Strandgade 51, 3000 Hel-

singør, tlf. 49212121, 14/1 2008. F. 20/12 1973,

kand. 2002. Udd. hos Lennart Fogh, Kgs.

Lyngby og Poul Ege Poulsen, Helsingør.

Jesper Tougaard Michaelsen, Langelinie

Allé 35, 2100 København Ø, tlf. 72270000,

17/1 2008. F. 10/4 1976, kand. 2004. Udd.

hos Christian Bachmann, Århus og Mikkel

Baaring Lerche, København.

Niels Mosegaard, Langhøjvej 12, 2650

Hvidovre, 2/1 2008. F. 29/6 1958, kand.

1988. Udd. i Arbejdsministeriet og hos

DJØF.

Thomas Fredborg Nielsen, Amerika Plads

37, 2100 København Ø, tlf. 33121133, 7/1

2008. F. 25/5 1976, kand. 2004. udd. i Citco

(Danmark) ApS, hos Nils Johannessen,

København og Thomas Maaberg Hansen,

København.

Jesper Kjærsgaard Nørøxe, Bredgade 38,

1260 København K, tlf. 33478800, 18/1

2008. F. 28/2 1976, kand. 2002. Udd. i

Justitsministeriet, som politifuldmægtig,

som fuldmægtig hos Statsadvokaten for

Fyn og hos Olaf Koktvedgaard, København.

Lene Bangshøj Olesen, Lersø Park Allé 42,

2100 København Ø, tlf. 33188282, 2/1 2008.

F. 13/12 1972, kand. 2002. Udd. hos Ulla

Andersson, København, Sven Westergaard,

København, Torben Steffensen, København

og Annemette Ellermann, København.

Pia Petersen, Tryg, Klausdalsbrovej 601,

2750 Ballerup, tlf. 44203747, 18/1 2008.

F. 11/7 1974, kand. 2000. Udd. hos Tryg

Forsikring. Topdanmark Forsikring, Thomas

Dall Jensen, København og Lena Gregers

Meulengracht, Ballerup.

Hans Rohde, Toldbodgade 19 B, 1253 Køben-

havn K, tlf. 33145100, 3/1 2008. F. 5/6 1967,

kand. 1996. Udd. i Københavns Kommune,

i By- og Boligministeriets departement,

i Økonomi- og Erhvervsministeriet,

Erhvervs- og Byggestyrelsen og hos Johan

Lademann, København.

Zaiga Strautmane, Tuborg Boulevard 1, 2900

Hellerup, tlf. 39452800, 19/12 2007. F. 21/12

1977, kand. 2003. Udd. hos Thomas Salicath

og Lars Bruun, Hellerup.

Bodil Tolstrup, Langelinie Allé 35, 2100

København Ø, tlf. 72270000, 22/1 2008. F.

20/3 1976, kand. 2002. Udd. i Landsskat-

teretten og hos Anders Oreby Hansen,

København.

Betina Ada Tradsborg, Kaj Munks Vej 4,

7400 Herning, tlf. 96264000, 18/1 2008.

F. 5/3 1973, kand. 1999. Udd. i Grønlands

Hjemmestyre, Grønlands Energiforsyning,

Solrød Kommune og hos Jens Paulsen,

København.

FLYTNINGER

Søren Aagaard fra Godthåbsvej 1, 3300

Frederiksværk til Glostrup Torv 8, 2600

Glostrup, tlf. 43962580.

Karsten Andersen fra Ny Vestergade 1, 1471

København K til Hovmarksvej 9, 2920

Charlottenlund.

Søren Christian Søborg Andersen fra

Langelinie Allé 35, 2100 København Ø til

Pharmalaw, postboks 72, 1003 København

K, tlf. 41421582.

Leif Vilhelm Arnesen fra Torvet 4, 4180 Sorø

til Storegade 12, 4180 Sorø, tlf. 57864600.

Jon Balsby fra TDC A/S, Lautruphøj 2,

2750 Ballerup til Amerika Plads 37, 2100

København Ø, tlf. 33121133.

Grete Sakina Beck-Heede fra Amerika Plads

37, 2100 København Ø til Pricewaterhouse-

Coopers, Strandvejen 44, 2900 Hellerup,

tlf. 39453945.

Jonas Kristian Bovbjerg fra Højbro Plads 10, 1200 København K til Gammel Kongevej 60, 5., 1850 Frederiksberg C, tlf. 70229224.

Anders Braad fra Vestergade 1, 9300 Sæby til Toldbod Plads 2, 9000 Aalborg, tlf. 98775030.

Lars Brøgger fra Englandsgade 25, 5100 Odense C til Dansk Generationsskifte A/S, Filippavej 57, 5762 Vester Skerninge, tlf. 62241741.

Lars Dinesen fra Vimmelskaftet 43, 1161 København K til Strandgade 43, 1401 København K.

Jørgen Christian Heise Dreyer fra Grafisk Arbejdsgiverforening, Helgavej 26, 5230 Odense M til Filosofgangen 18, 5100 Odense C, tlf. 66110004.

Claus Hedegaard Eriksen fra Søndergade 44, 8100 Århus C til Ny Banegårdsplads 55, 8100 Århus C, tlf. 72258000.

Per Felby fra Greve Strandvej 16, 2670 Greve til Sivvænget 10, 4622 Havdrup.

Kristian Frydenlund fra Hallingager 33, 5750 Ringe til Hesseløkke 15, 6400 Sønderborg, tlf. 62622052.

Meta Fuglsang fra Valdemarsgade 54, 4760 Vordingborg til Banegårdsvej 1, 2600 Glostrup, tlf. 70267030.

Jens Faurby fra Brødregade 18, 8900 Randers til Kirkegade 1, 8900 Randers, tlf. 70278484.

Jens Flensborg fra Frue Kirkeplads 4, 8100 Århus C til Skolebakken 7, 8000 Århus C, tlf. 36928319.

Christoffer Galbo fra Bredgade 38, 1260 København K til Sundkrogsgade 5, 2100 København Ø, tlf. 70121211.

Jan Stephan Gloggengieser Gam fra Ingeniørforeningen i Danmark, Værkmetergade 25, 8100 Århus C til DJØF, Gothersgade 133, 1015 København K, tlf. 33959700.

Janne Glæsel fra Langelinie Allé 35, 2100 København Ø til H.C. Andersens Boulevard 12, 1553 København V, tlf. 33414141.

Anne Vibeke Gregersen fra Laurids Skaus Gade 14, 6100 Haderslev til DS Håndværk

& Industri, Magnoliavej 2, 5250 Odense SV, tlf. 66173333.

Hella Hammerby fra Frederiksholms Kanal 18, 1220 København K til Strandvejen 741 A, 2930 Klampenborg.

John Skovbjerg Hansen fra Sandmosevej 96, 8270 Højbjerg til CB Richard Ellis Cederholm A/S, Frederiksgade 1, 4., 8000 Århus C, tlf. 70229602.

Troels Bidstrup Hansen fra Østergade 21, 9800 Hjørring til Bropladsen, Markeds-
gade 11, 9800 Hjørring, tlf. 98923311.

Anders Hein fra Dako, Produktionsvej 42, 2600 Glostrup til Novozymes A/S, Krogshøjvej 36, 2880 Bagsværd, tlf. 88249999.

Camilla Hillerup fra Amerikakaj, Dampfærgevej 26, postboks 2562, 2100 København Ø til Bohlendachvej 10, 1437 København K.

Jacob Schall Holberg fra Vester Farimagsgade 23, 1606 København V til Østergade 38, postboks 2256, 1019 København K, tlf. 33338100.

Gå nye veje...

Uanset om du vil starte op, vokse eller generationsskifte, kan Ret&Råd være den rigtige løsning for dig. Vi mangler kontorer i retskredsene Viborg, Herning, Næstved og Bornholm.

Ret&Råd står i dag som et af de stærkeste brands på advokatmarkedet. Vi arbejder lige så professionelt med markedsføring, videndeling og forretningsudvikling, som du arbejder med din forretning. Vores mål er, at give dig mere tid til at fokusere på din forretning, mens vi styrker dit brand og dine udviklingsmuligheder.

Har du lige som os evnerne og de store ambitioner så kontakt vores sekretariat på **tlf. 70 20 70 70**.

Ret&Råd
ADVOKATER

VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK

Ret&Råd Advokater er
hovedsponsor for Team Danmark

Louise Warberg Hækkerup fra Kastelsvej 4, 2100 København Ø til Pilestræde 58, 1112 København K, tlf. 33124522.
Jon Iversen fra Appelbys Plads 9, 1411 København K til DSB, Sølvgade 40, 1349 København K, tlf. 33544337.
Mikkel Jarde fra Langelinie Allé 35, 2100 København Ø til Østergade 16, 1100 København K, tlf. 70201810.
Gert Willerslev Jakobsen fra Business Danmark, Nørre Farimagsgade 49, 1364 København K til LØ, Islands Brygge 32D, 2300 København S, tlf. 35246000.
Judy Jakobsen fra Meldahlsgade 5, 1613 København V til Holmens Kanal 7, 1060 København K, tlf. 88888585.
Iben Hjorth Jensen fra Taarbæk Strandvej 103 A, 2930 Klampenborg til GaardeErhverv A/S, Svanemøllevej 17, 2100 København Ø, tlf. 70204711.
Tanja Blichfeldt Johnsen fra Langelinie Allé 35, 2100 København Ø til H.C. Andersens Boulevard 12, 1553 København V, tlf. 33414141.
Heidi Heltborg Juul, fra Amerika Plads 37, 2100 København Ø til TDC A/S, Nørregade 21, 0900 København C, tlf. 33437777.
Matilde Juul fra Ny Banegårdsgade 55, 8100 Århus C til Rådhuspladsen 3, 8000 Århus C, tlf. 70121211.

Lars Axel Karnø fra Vester Allé 4, 8000 Århus C til Chas. Hude A/S, Marselisborg Havnevej 36, 8000 Århus C, tlf. 33193560.
Martin Gøbel Kjellberg fra Langelinie Allé 35, 2100 København Ø til Vibemosen 72, 2670 Greve.
Per Michael Klausen fra Vester Farimagsgade 23, 1606 København V til Havnevej 3, 4000 Roskilde, tlf. 46380320.
Mai-Brit Knudsen fra Dansk Erhverv, Børsen 1, 1217 København K til Dansk Industri, H.C. Andersens Boulevard 18, 1787 København V, tlf. 33773377.
Stig Boe Krarup fra Højbro Plads 10, 1200 København K til Gammel Kongevej 60, 5., 1850 Frederiksberg C, tlf. 70229224.
Krester Krøger Kjær fra Vester Farimagsgade 23, 1606 København V til Helsingørsgade 43, 3400 Hillerød, tlf. 48220040.
Jens Kristiansen fra Østergade 21, 9800 Hjørring til Bropladsen, Markedsgade 11, 9800 Hjørring, tlf. 98923311.
Gitte Løvgren Larsen fra Vognmagergade 7, 3., 1120 København K til Holmens Kanal 7, 1060 København K, tlf. 88888585.
Finn Martensen fra 112J Street, Sacramento, California 95814 til Valnøddevej 4, Tornby, 9850 Hirtshals, tlf. 98990009.

Line Meldgaard-Heilesen fra Mejlgade 16, 8100 Århus C til Lille Torv 6, 8100 Århus C, tlf. 70111122.
Peter Møllerup fra Højbro Plads 10, 1200 København K til Gammel Kongevej 60, 5., 1850 Frederiksberg C, tlf. 70229224.
Lotte Georgi Mouritzen fra TDC A/S, Nørregade 21, 0900 København C til H.C. Andersens Boulevard 12, 1553 København V, tlf. 33414141.
Jesper Müller fra Gertrud Raskvej 32, 3900 Nuuk til Qullilerfik 2, postboks 59, 3900 Nuuk, tlf. 00299321370.
Carsten Møllekilde fra Højbro Plads 10, 1200 København K til Gammel Kongevej 60, 5., 1850 Frederiksberg C, tlf. 70229224.
Martin Schak Møller fra Sundkrogsgade 5, 2100 København Ø til SimCorp A/S, Oslo Plads 12, 2100 København Ø, tlf. 35448800.
Ulla Holm Nielsen fra Albanigade 30, 5100 Odense C til Østre Stationsvej 43, 5000 Odense C, tlf. 66120303.
Sune Reinholdt Nyland fra Kløvervej 1, 2800 Lyngby til St. Kongensgade 69, 1264 København K, tlf. 33143536.
Jeppe Opstrup fra Vester Allé 4, 8000 Århus til Marselisborg Havnevej 36, 8000 Århus, tlf. 87430430.

Donation:

Kjøbenhavns Understøttelsesforening er stiftet den 1. november 1874 ved en sammenslutning af de understøttelsesforeninger, der i løbet af årene 1866-69 var oprettet i hvert af hovedstadens sogne. Den omfatter Københavns og Frederiksbergs kommuner.

For at opnå den størst mulige betryggelse for de legater der er - og fremtidig måtte blive skænket Understøttelsesforeningen, blev det den 1. november 1881 besluttet, at samle disse i én legatfond under navnet Kjøbenhavns Understøttelsesforenings Legatfond og erhverve Kongelig stadfæstelse.

Legatfondens formue er i dag samlet i en båndlagt formue i Forvaltningsafdelingen i Danske Bank A/S. Jf. fundatsen skal formuen for stedse stå urørt, og det er alene afkastet, der skal anvendes som hjælp til personer i nød og trang og med fast bopæl i Københavns og Frederiksbergs kommuner.

Legatfonden er underlagt Civilstyrelsen og administreres af en ulønnet bestyrelse på tre personer.

Siden 1874 er der tilført Legatfonden et stort antal formuer, som alle indgår i Legatformuen og kan optræde i giverens navn.

Er der blandt Deres klienter ønsker om med testamentariske formuer at yde støtte til personer i nød og trang, står vi til Deres rådighed. Legatfonden samarbejder også med "De Stille Stuer" under Samvirkende Menighedsplejer. Se også deres hjemmeside på: www.stillestuer.dk

KJØBENHAVNS UNDERSTØTTELSESFØRENING LEGATFOND

Vandkunsten 10, 1467 Kbh. K.
 Telefon 33 15 97 20

mail: legatfonden@mail.dk
 og www.legatfonden.dk

ErhvervsGuiden

De nyeste opdateringer indenfor arveret

ErhvervsGuiden indeholder en lang række paradigmaer indenfor familie- og arveret og omfatter ægtepagter, de forskellige former for særeje, gavebreve, arveafkald og testamenter. Der er bl.a. over 35 paradigmaer til testamenter, herunder 12 forskellige paradigmaer til et såkaldt udvidet samlevertestamente, der er en nyskabelse i den nye arvelov. Arveret i ErhvervsGuiden er forfattet af Kirsten Reimers-Lund.

Ring og få en gratis prøveadgang på 33 96 01 23

Kirsten Reimers-Lund

Kirsten Reimers-Lund har siden 1980 virket som selvstændig advokat. Hun har møderet for Højesteret og indgik den 1. maj 2007 i kontorfællesskab med Sand & Partnere.

Kirsten Reimers-Lund er specialiseret inden for områderne person-, familie- og arveret, og har tidligere været formand for Advokatrådets Familieretsudvalg. Hun har desuden siddet i arvelovsudvalget, som afgav den betænkning, der har dannet grundlag for arveloven af 1. januar 2008. Kirsten Reimers-Lund er pt. medlem af Ægtefælleskifteudvalget og har i en årrække undervist advokater og dommere inden for arveret og familieret.

ErhvervsGuiden

ErhvervsGuiden er en paradigmasamling der er skrevet af en række højt kvalificerede advokater, der alle er specialister inden for deres forfatterområde. ErhvervsGuiden består af over 500 paradigmaer med tilhørende introduktioner, huskelister og kildehenvisninger med opdateringer hver måned.

- Erling Pedersen** fra Farvergade 15, 4700 Næstved til Hjultorv 18, 4700 Næstved, tlf. 55774500.
- Kjeld Møller Pedersen** fra Vølundsvej 2, Torvet, 8230 Åbyhøj til Gudrunsvej 7, postboks 1569, 8220 Brabrand, tlf. 86253900.
- René Dejbjerg Pedersen** fra Ny Banegårdsgade 55, 8100 Århus C til Frue Kirkeplads 4, 8100 Århus C, tlf. 72270000.
- Tina Persson** fra Vester Allé 4, 8000 Århus C til Chas. Hude A/S, Marselisborg Havnevej 36, 8000 Århus C, tlf. 33193560.
- Jørn Qviste** fra Tuborg Havnegade 18, 2900 Hellerup til Højbro Plads 10, 1200 København K, tlf. 32712000.
- Søren Høeg Ramsing** fra Torvet 4, 5900 Rudkøbing til Strandvej 11, Lohals, 5953 Tranekær.
- Jeppe Reipurth** fra Gl. Strand 34, 1202 København K til Ved Stranden 18, postboks 2034, 1012 København K, tlf. 77304050.
- Finn Rønne** fra Tuborg Havnevej 18, 2900 Hellerup til Gammel Holtevej 104 A, 2840 Holte.
- Lars Salling** fra Bryggergade 2, 9800 Hjørring til Kochsgade 44, 3., 1812 Frederiksberg C, tlf. 20218321.
- Kirsten Sander** fra Københavnsvej 28, 4760 Vordingborg til Algade 34, st., 4760 Vordingborg, tlf. 55370549.
- Pernille Sigersted-Rasmussen** fra Kalvebod Brygge 39-41, 1560 København V til Strandgade 4, 1401 København K, tlf. 33322088.
- Peter Lunding Smith** fra Havnevej 3, 4000 Roskilde til Second Opinion, Københavnsvej 3, 4000 Roskilde, tlf. 70226161.
- Anja Staun** fra Adelgade 7, 8400 Ebeltoft til Søren Frichs Vej 42A, 8230 Åbyhøj, tlf. 70110800.
- Lotte Stern** fra Havnegade 39, 1058 København K til Slotsmarken 18, 2970 Hørsholm, tlf. 45174205.
- Hans Peter Størvang** fra Toldbodgade 4, 7700 Thisted til Vingårdsgade 22, 9100 Aalborg, tlf. 46929200.
- Ole Søgaard-Nielsen** fra Åboulevarden 31, 8000 Århus C til Søren Frichsvej 42A, 8230 Åbyhøj, tlf. 70110800.

- Anne Hedegaard Thomsen** fra Bredgade 38, 1260 København K til Gravene 2, 8800 Viborg, tlf. 87271100.
- Holger Thorninger** fra Herningvej 1, postboks 45, 6950 Ringkøbing til Marktoften 22, 6950 Ringkøbing.
- Asgar Thylstrup** fra Rådhuspladsen 16, 1550 København V til Kastelsvej 30, 2100 København Ø, tlf. 70232717.
- Preben Toftegaard** fra Tingshusgade 28, 5700 Svendborg til Christinedalsvej 10, 5700 Svendborg, tlf. 62215214.
- Birgitte Toxværd** fra Kalkbrænderiløbskaj 4, 2100 København Ø til Langelinie Allé 35, 2100 København Ø, tlf. 72270000.
- Christian Tullberg** fra Vester Farimagsgade 23, 1606 København V til A.P.Møller - Mærsk A/S, Esplanaden 50, 1098 København K, tlf. 33633363.
- Thomas Ustrup** fra Kongensgade 70, 6701 Esbjerg til KHI ApS, Gl. Færgevej 3, 7000 Fredericia.
- Lars Westall** fra Jeudan A/S. Sankt Annæ Plads 13, 1250 København K til Skovbovænget 13, Hareskov, 3500 Værløse.
- Katrine Willemann** fra TDC A/S, Nørregade 21, 0900 København C til Novozymes A/S, Krogshøjvej 36, 2880 Bagsværd, tlf. 88249999.
- Advokatfirmaet Plinius** fra Engelstedsgade 32, 2100 København Ø til Vendersgade 4, 3., 1363 København K, tlf. 40114090.
- Argus Advokater** fra Visbygade 16, 2100 København Ø til Dronningens Tværgade 30, 2., 1302 København K, tlf. 70271612.
- Dania Advokater** fra Det Gule Pakhus, Havnepladsen 3, 5700 Svendborg til Niels Juels Vej 37, 5700 Svendborg, tlf. 33179900.
- Saxo advokater** fra Dæmningen 34, 2., 7100 Vejle til Håndværkervej 1, 7120 Vejle Ø, tlf. 75852820.
- Nyholm Sigersted-Rasmussen** har skiftet navn til **NSR Advokatfirma** og er flyttet fra Frederiksgade 14, 1265 København K til Strandgade 4, 1401 København K, tlf. 33322088.

UDLEVEREDE BESKIKKELSER

- Asgar Bagge-Jørgensen**, Valkendorfsvej 16, 1151 København K, besk. af 8/10 2001, udl. 7/1 2008.
- Mette Malene Eigved**, Pilestræde 58, 1112 København K, besk. af 10/2 1999, udl. 1/1 2008.
- Keld Friis**, Marselisborg Havnevej 36, 8000 Århus C, besk. af 14/2 1992, udl. 11/1 2008.
- Jakob Gjølbø**, Lågegyde 45, 2980 Kokkedal, besk. af 10/2 1999, udl. 1/1 2008.
- Anne Regitze Elmsted Kastrup**, Østbanegade 55, 2100 København Ø, besk. af 16/9 2002, udl. 8/1 2008.
- Jane Frederikke Land**, Sundkrogsgade 5, 2100 København Ø, besk. af 3/3 2003, udl. 3/1 2008.
- Birgitte Fobian Rolighed Larsen**, Østergrave 4,1, 8900 Randers, besk. af 7/1 1987, udl. 20/12 2007.
- Benjamin Henrik Lublin**, Dong Energy Oil & Gas A/S, Nesa Allé 1, 2820 Gentofte, besk. af 19/2 2002, udl. 11/1 2008.
- Anne-Mette Nygaard Modest**, Energivej 27B, 3000 Helsingør, besk. af 15/3 1994, udl. 1/1 2008.
- Christina Munck**, Voldmestergade 32, 2100 København Ø, besk. af 1/9 1998, udl. 20/12 2007.
- Christina Holst Riis**, PricewaterhouseCoopers, Strandvejen 44, 2900 Hellerup, besk. af 7/9 2001, udl. 21/12 2007.
- Lasse Stender**, Vestas Wind Systems A/S, Alsvej 21, 8900 Randers, besk. af 29/10 2001, udl. 22/1 2008.
- Carsten Sønnichsen**, Stejlbjergvej 6, 5700 Svendborg, besk. af 22/11 1996, udl. 21/12 2007.
- Christian Reinholt Sørensen**, BRFKredit A/S, Klampenborgvej 205, 2800 Lyngby, besk. af 15/8 2000, udl. 19/12 2007.
- Anne Sophie Kierkegaard Vilsbøll**, Langelinie Allé 35, 2100 København Ø, besk. af 16/2 1998, udl. 7/1 2008.

DEPONERINGER

- Jørgen Steen Andersen**, Gentofte - 2/1 2008.
- Charlotte Anita Ben Mabrouk**, Herning - 21/1 2008.

Aktuelle kurser

Start	Kursus	Kursuslektioner	Sted	Pris
06.03.2008	Bolig og Skat	4	København	1.900
11.03.2008	Ekspropriation	3½	Middelfart	1.800
13.03.2008	International privatret - familieret	3½	København	1.700
13.03.2008	International privatret - arveret	3½	København	1.700
31.03.2008	Retshjælpsforsikr. efter domstolsreformen	6	Middelfart	3.200

Alle priser er for abonnenter og ekskl. moms.

Læs mere om kurserne på www.advokatnet.dk/kurser

Kurser og uddannelse

I Serviceselskabet har vi gennem mange år opnået en markedsledende erfaring og ekspertise samt aftaler med de bedste undervisere. Abonnenter får rabat.

Foreningsadministration

Vi administrerer størstedelen af advokatbranchens foreninger og har konceptudviklet vores foreningsadministration med base i disse erfaringer.

It-rådgivning

Vi har indsigt i advokatbranchen og et nøje kendskab til it-markedets aktører. Vi kan tilbyde en uvildig rådgivning, der klæder dig på, når du skal vurdere din it-løsning.

Forretningsudvikling

Når du skal udvikle din forretning, kan vi tilbyde inspiration og assistance. Det gælder alt vedrørende forretningsplaner og udvikling på HR-området.

Indkøb

Vil du optimere dine indkøb, har Serviceselskabet en lang række samarbejdsaftaler.

Du finder aftaler vedrørende it, pension, telefoni, paradigmer, benzin, hoteller og møbler.

Service

Med til abonnementet hører også en række services. Alle medarbejdere får et login til AdvokatNet hvor de bl.a. finder Danske Love og Advokathåndbogen.

Advokaternes Serviceselskab A/S har som målsætning at være den danske advokatstands foretrukne leverandør af kurser og services. Vi har senest styrket vores driftsmæssige kompetencer, som det fremover vil fremgå af vores aktiviteter. AdvokatService nr. 6 indeholder flere spændende artikler om emnet. Her kan du også finde oplysninger om alle de andre ydelser serviceselskabet tilbyder.

NB! Vi har alle fået nye mailadresser. "advocom" er erstattet med "advokatnet" resten er uændret. F.eks hedder vores service mailboks nu "service@advokatnet.dk".

Kontakt os hvis du vil høre mere om dit serviceselskab

Alfred Bisgaard-Frantze, Glostrup – 9/1 2008.
Anne-Vibeke Dolleris, Århus – 17/12 2007.
Annemarie Engel-Andreasen, Svendborg – 8/1 2008.
Lars Bo Leth Espersen, Højbjerg 8/1 2008.
Olav Frederiksen, Herfølge – 9/1 2008.
Anni Forsmann, Skævinge – 2/1 2008.
Carsten Bryder Buhr Hansen, Jyderup – 15/1 2008.
Jørn Hedin, Vordingborg – 1/1 2008.
Nikolaj Henriksen, København – 2/1 2008.
Søren Hilligsøe, Silkeborg – 1/1 2008.
Helle Hougaard, Hellerup – 18/12 2007.
Egon Høgh, København – 9/1 2008.
Klaus Irner, København – 21/1 2008.
Leif Ladegaard Jensen, Holsted – 21/12 2007.
Poul Lauge Jensen, Skødstrup – 2/1 2008.
Jørgen Bjerg Jepsen, Århus – 31/12 2007.
Ulrik Lett, København – 31/12 2007.
Tony Dimitris Lund-Burmeister, København – 1/1 2008.

Therese Kemp, København – 2/1 2008.
Elin Tjærby Kesting, Randers – 1/1 2008.
Egil Møller Knudsen, Nykøbing M – 2/1 2008.
Henrik Kongbak, København – 19/12 2007.
Christian Lundblad, København – 15/12 2007.
Peter Mahrt, Hellerup – 21/12 2007.
Karina Malmbæk, Sorø – 31/12 2007.
Bent Claus Manich, Bramming – 31/12 2007.
Bent Müller, Århus – 31/12 2007.
Mette Tofte Nielsen, København – 9/1 2008.
Kirsten Precht, København – 20/12 2007.
Poul Schmidt, København – 2/1 2008.
Birgit Echwald Sevel, Ballerup – 17/1 2008.
Bo Sinding, Aalborg – 31/12 2007.
Peter Sørensen, Thisted – 3/1 2008.
Mogens Thyssen, Vejle – 2/1 2008.
Flemming Gunnar Unmack, Ebeltøft – 11/1 2008.
Søren Volder, Silkeborg – 21/12 2007.
Christian Voetmann, København – 2/1 2008.
Jørgen Wulff, Næstved – 31/12 2007.

MØDERET FOR LANDSRET

Dorte Geest Aagaard, Odense – 21/1 2008.
Camilla Ernst, Århus – 20/12 2007.
Line Sofie Knudsen, Køge – 18/1 2008.
Mette Haase Lindhardt, Grenaa – 8/1 2008.
Kim Schioldann, København – 21/12 2007.

MØDERET FOR HØJESTERET

Marianne Granhøj, København – 9/1 2008.
Helle Lund, Odense – 18/1 2008.

DØDE

Jørgen Marcussen, Bogen – 24/12 2007.
Emil Schnack, København – 17/12 2007.

ubegrænset frihed

Med WeDo\$Advokat ASP får du det hurtigste, billigste og mest fleksible administrative system på markedet.

Med WeDo\$Advokat ASP bliver du ikke låst fast i et stift og lukket system - tværtimod. Uanset hvilke faciliteter du benytter i det omfattende system, er prisen den samme.

Med WeDo\$Advokat ASP behøver du ikke at investere i nye versioner af MS-Office pakken og andet software for at opnå fuld integration. Du beholder, hvad du har og lader det ligge der, hvor du har det installeret i dag.

Via den nye "Thin-Client" teknologi afvikles WeDo\$Advokat ASP lynende hurtigt fra din PC's velkendte skrivebord som ethvert andet program. Back-up, drift og vedligeholdelse skal du ikke tænke på - det klarer vi for dig.

Med WeDo\$Advokat ASP bestemmer du selv, om du vil arbejde fra kontoret, fra hjemmet eller sommerhuset, eller fra et hvilket som helst andet sted med internetadgang.

Det kalder vi ubegrænset frihed! Og prisen...
Ja, den vil helt sikkert give dig luft under vingerne:

Fra 700 kr. pr. bruger pr. mdr. – og nedefter!

Hør mere om ubegrænset frihed.
Ring på 3969 7111
eller gå ind på www.datamann.dk

**"Der er en
tilfredsstillelse ved,
at man kommer
helt ned i bunden af
et emne og finder
svaret"**

Stinne Richter Berg, ph.d.,
advokatfuldmægtig ved
Advokatfirmaet Tommy V. Christiansen

Går du efter de mest attraktive jobs?

Med en juridisk ph.d.-grad fra Aarhus Universitet bliver du en attraktiv arbejdskraft i det private erhvervsliv og i den offentlige sektor.

Den Samfundsvidenskabelige Ph.d.-skole opfordrer dygtige studerende og kandidater til at søge om optagelse på skolens ph.d.-program i jura:

- 5+3-programmer (3-årige forløb)
 - 4+4-programmer (4-årige forløb)
- Du opnår kandidatgraden efter 2 år.

Den juridiske ph.d.-uddannelse

Ph.d.-uddannelsen på Aarhus Universitet er det største juridiske ph.d.-forskningsmiljø i Danmark. Formålet med uddannelsen er både at uddanne forskere og at imødekomme det praktiske retslivs behov for højt kvalificerede eksperter.

Den Samfundsvidenskabelige Ph.d.-skole tilbyder

- lønnet forskeruddannelse på internationalt niveau
- mulighed for at blive en del af den absolutte elite inden for dit fag og dermed søge en række attraktive og specialiserede jobs
- et stærkt juridisk forskningsmiljø
- kvalificeret vejledning på højt niveau
- mulighed for deltagelse i konferencer og udlandsophold

Ansøgningsfrister:

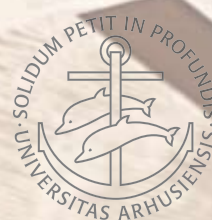
15. maj kl. 12.00

15. november kl. 12.00

Læs mere på www.samfundsvidenskab.au.dk/phd
eller kontakt fagudvalgsformand Susanne Karstoft,
e-mail: sk@jura.au.dk, telefon: 8942 1401

PhD

Den Samfundsvidenskabelige Ph.d.-skole
Det Samfundsvidenskabelige Fakultet
Aarhus Universitet

CABINET BRAHIN KLINKER

Max Ulrich Klinker

Advokat au Barreau de Nice et Barreau du Danemark

Nicolas Brahin

Avocat au Barreau de Nice

455, Promenade des Anglais · Imm. "Air France"

06299 Nice Cedex 3 · France

Téléphone +33 (0) 4 93 83 08 76

Télécopie (fax) +33 (0) 4 93 18 14 37

www.brahin-klinker.com

SOCIÉTÉ D'EXERCICE LIBÉRAL A RESPONSABILITÉ LIMITÉE
"BRAHIN KLINKER AVOCATS ASSOCIÉS"
RCS de NICE NO 487 614 174

**MÅLRETTET
HANDLEKRAFT**

Horwath Revisorerne bidrager med målrettet handlekraft og kompetence, når forretningen skal styrkes og udvikles. Vi tilføjer processen værdi gennem en høj grad af faglighed og service, men også gennem vores vilje til resultater.

Horwath Revisorerne

Strandvejen 58 / DK-2900 Hellerup
Tlf. +45 39 29 25 00 / Fax +45 39 29 25 03
info@horwath.dk / www.horwath.dk

Kst. landsdommerstillinger

En stilling som **kst. landsdommer i Østre Landsret** er ledig til besættelse den 1. august 2008.

Tre stillinger som **kst. landsdommer i Vestre Landsret** er ledige. To stillinger kan besættes fra den 1. juni 2008. En stilling kan besættes fra den 15. august 2008. Stillingen til besættelse den 15. august 2008 kan også søges af udnævnte dommere.

Advokatkonstitutioner - genopslag

To stillinger som **kst. landsdommer i Vestre Landsret** er ledige til besættelse.

Du kan læse hele stillingsopslaget, herunder de formelle krav og proceduren for ansættelse på **www.domstol.dk**.

Dommerudnævnelsesrådet er et uafhængigt råd, der har til opgave at afgive indstilling til justitsministeren om besættelse af dommerstillinger. Yderligere oplysninger om rådet og dets arbejde findes på www.dommerudnaevnelseraadet.dk

Fik du ikke Advokaten?

Hvis du ikke modtager Advokaten, eller du modtager bladet for sent, så ring til Advokatsamfundet på 33 96 97 29, eller send en mail til Bente Busck på bba@advocom.dk.

Advokatens næste udgivelsesdato er 3.-4. marts 2008.

Aftalen med distributøren er, at du skal modtage bladet senest dagen efter udgivelsesdatoen.

ADVOKATER

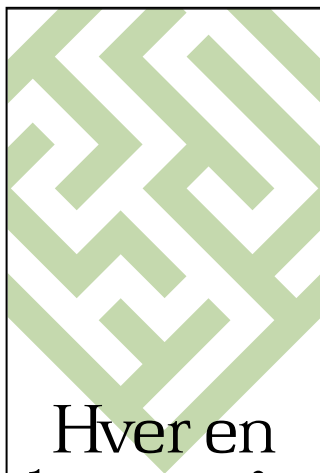

ADVOKATERNE AMALIEGADE NO 42

FRANKRIG/DANMARK
Advokaterne Amaliegade
No. 42

KØBENHAVN:
Amaliegade 42
1256 København K
Tlf.: 33 11 33 99
Fax: 33 32 46 25
Kontakt:
Advokat P. R. Meurs-
Gerken

PARIS:
26, Bd Raspail
F-75007 Paris
Tel: (33)-1-45 44 10 33
Fax: (33)-1-45 44 69 21
Residerende partner:
Patrice Caron, dansk og
fransk advokat

Hver en krone går til kræft- forskning

Dansk Kræftforsknings Fond
yder økonomisk støtte
til landets bedste forskere.

Fondens midler fordeles
af et ulønnet udvalg af
internationalt anerkendte
kræftforskere.

Da bestyrelsen også
arbejder gratis, går hver en
krone derfor til forsknings-
projekter, der søger at løse
kræftens gåde.

DANSK KRÆFTFORSKNINGS FOND

Blegdamsvej 28C, 2200 København N
tlf. 35 36 35 63 (man-tor 9-13)
Giro 655 00 29
www.dansk-kræftforsknings-fond.dk

NORSK INKASSO

*Etablering af selskab
og anden
erhvervsrådgivning*

ADVOKATFIRMAET EITREM

Henrik Ibsensgate 60 A,
N-0255 Oslo – Norge

Tlf.: 00 47 22 55 40 08/09
Telefax: 00 47 22 44 10 27
Selskabsnummer 982 799 031

VIL DU ANNONCERE I ADVOKATEN?

Annoncer kan tegnes hos:

Jungersted Media

Frederiksberg Runddel 1

2000 Frederiksberg

Telefon: 33 22 20 20

Telefax: 33 22 99 59

E-mail: info@jungersted.com

www.jungersted.com

LEDER DU EFTER EN GAMMEL ARTIKEL I ADVOKATEN?

Prøv på www.advokatsamfundet.dk.

Her ligger samtlige artikler, der har været trykt i Advokaten siden januar 2005.
Artikler fra før 2005 kan også ofte findes på hjemmesiden.

Hvis du ved, hvornår artiklen har været trykt, kan du søge i Artikeldatabasen, som ligger under Medlemsblad. Ellers kan du bruge søgefunktionen på forsiden øverst i højre hjørne og skrive et eller flere væsentlige ord, der indgår i artiklen. Det kan også være navnet på forfatteren, hvis du kender det.

ADVODAN MALMØ

- Inkasso i Sverige
- "no cure no pay"
- Familieret
- Etablering af virksomhed
og anden juridisk
rådgivning i Sverige
- Erhvervelse af fast ejendom
- Firmahotel inklusiv bogholderi

ADVODAN MALMØ

ABC-Husen, B-Huset
John Ericssons Väg
P.BOX 5097
200 71 Malmö

tel: 0046-40 18 20 40
fax: 0046-40 18 20 94
karsten@karstenolsen.se
www.karstenolsen.se

 et netværk til forskel
ADVODAN